

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOY. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; P. S. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOY. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

STEV. (NO.) 12

CHICAGO, ILL., PETEK, 9. FEBRUARJA — FRIDAY, FEBRUARY 9, 1945

LETNIK (VOL.) LIV.

Američani v ofenzivi na zapadu

SIEGFRIEDOVA ČRTA PREBITA; RUSI PREKO ODRE; O SESTANKU 'VELIKIH TREH'

Pariz, Francija. — Ameriška prva in tretja armada sta v sredo prodrle na več točkah preko Siegfriedove črte. Ti napadi divjajo na 24 milj dolgi črti ob luksemburško nemški meji. Tretja ameriška armada je prišla na več točkah preko Our in Suer rek severno nad Echernachom in je zdaj oddaljena na tem kraju od reke Rene 27 milj. Ameriške čete so vzele Nemcem nad 1000 konkritnih zaklonišč in tudi mnogo opreme, omenjajo poročila. Zasedli so tudi štiri nemška mesta Honthheim, Sellerich, Herscheid in Wacheid. Vsa ta mesta so v bližini važne ceste, ki vodi med Prumom in Bitburgom v Nemčiji. Bitke v trdnjaskem pasu Siegfriedove črte so zelo hude in vroče. Ameriški topniški ogenj drobi kakor mogočen valjar nemške utrdbne. Naglo napredovanje tu ni mogoče, dokler se ne paralizira vse sovražne okoliške trdnjave. Boji v tem kraju so čisto drugega značaja, kakor boji v odprtih pokrajinah.

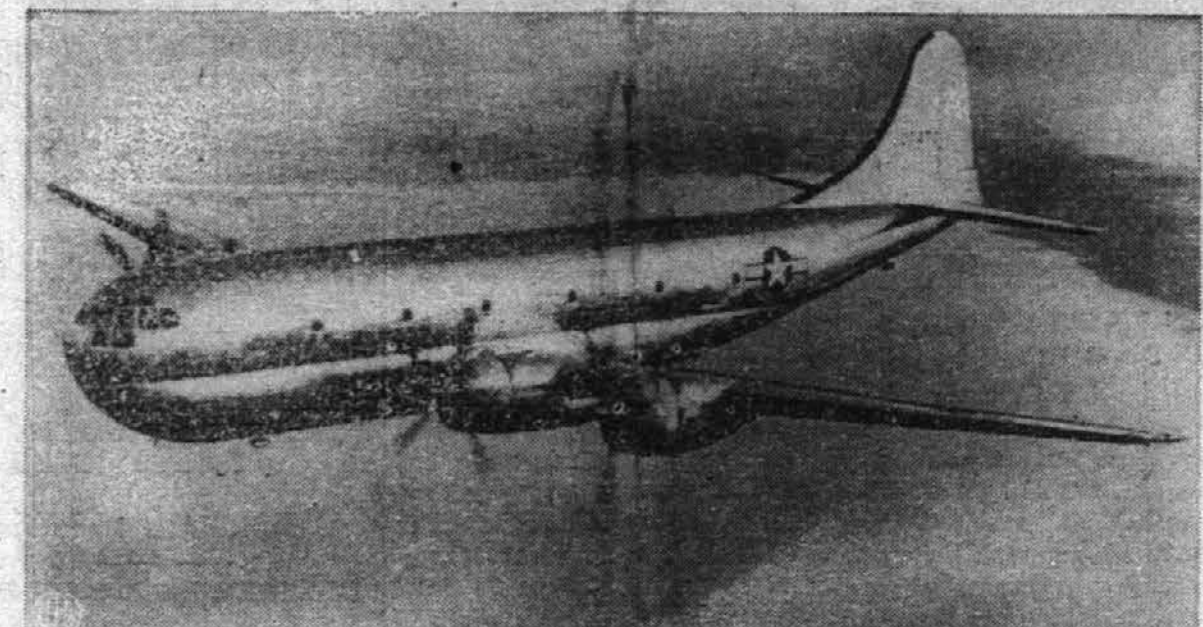
MANILA VPEPELJENA; "NAPREJ NAD TOKIO!"

Manila, Filipini. — Ko so ameriške čete dospale proti sredini mesta Manila so Japonci zažgali središče mesta in glavni trgovski del mesta je v terek in sredo pogorel. Poročila pravijo, da so imeli Japonci pripravljene vžigalne snovi kot petrolej in bencin, s katerim so polili splotja in jih zažgali. Veliko Japoncev je poginilo v ognju, ki so ga sami začeli. Zgorelo je tudi več domaćinov Filipincev. Čin je naravnost barbarski. Požig ne koristi Japoncem z vojaškega stališča nič. Izvedli so ga le z namenom, da Amerikanec in Filipinec ne puste nobene strehe cele. Zavzetje Manile in tako uspešno izvedena invazija luzonskega otoka je iznenadila ves svet. Vojaški strategji v Londonu in drugih zaveznških prestolnicah komentirajo o tem uspehu z posebnim občudovanjem do ameriške hrabrosti in spretnega ameriškega orožja. V sredo je došel v Manilo general MacArthur, ki si je ogledal nekatere zavzete dele mesta in pohvalil borce, ki so svojo nalogo tako hitro izvršili. Med drugim je dejal v svojem nagovoru: "V kratkem boste osvobodili Filipine. Izvršili ste dano obljubo, da bomo vzeli nazaj izgubljeno zemljo. Sovražniku ste zadali največji poraz v zgodovini. Izvršili ste posvečeno poslanstvo naših padlih junakov. Za vse to imamo zahvaliti Boga!" je poudaril resni general MacArthur. V New Yorku in Washingtonu pa se čujejo nasveti: MacArthurju moč, da bo udaril naprej na Tokio!

NIZOZEMCI UGOVARJAJO "DUMBARTON OAKS" NACRTOM

London, Anglija. — Nizozemska vlada v Londonu je poslala posebno noto vladi Združenih držav in vsem vladam zedinjenih narodov v tej vojni ugovarjajoč proti raznim sklepom, ki so jih osvojili zastopniki na konferenci v Dumbarton Oaks lansko jesen. Nizozemci posebno ugovarjajo ruskemu predlogu, ki določa soglasno merilo pri glasovanjih. Ugovor pravi, da bo malo slučajev, da bi dobili soglasni pristanelek pri glasovanjih, posebno v slučajih manjših sil. Niti ni prav, da bi samo tri glavne velesile imele končni veto nad vsemi predlogi. Zahteva se tudi, naj se določi točno razmerje med velesilami in manjšimi silami. Upostaviti se mora tudi gotov standard, ki se ga ne sme spreminjati po nobeni velesili in ki mora enako veljati za male in velike države v vseh slučajih. Tudi glede vrhovnega poveljstva in zastopstva v oddelkih, ki bodo določeni za razne policijske službe ali druge slučaje mora biti jasno določeno, kaka in kolikšna zastopstva bodo določena za vsako sodelujočo državo. Kako bodo glavne zavezni-

NAJBOLJŠA LADJA V ZRAKU

Vojni oddelak naznanja, da preleti to Boeing C-37 prevozno letalo za čete in opremo, narejeno za letalske sile naše armade, v najkrajšem času preko Amerike, od obrežja do obrežja brez vsakega prestanka. Ta velikanška ladja z dvojnimi krovci je preletela iz Burbank, Calif., v Washington, D. C., v 6 urah, 3 minutah in 51 sekundah. Podobno kakor ta C-37 bo napravljena povojna strato-križarka.

ŠESTNAJSTLETNA DEKLE HOTELA UMORITI LASTNO MATER

Aurora, Ill. — Policija je aretirala predvčerajšnjim 16 letno Bernice Reynolds, ko je izpovedala, da je imela namen umoriti svojo 39 letno mater Mrs. Lottie Reynolds s plinom, Mati je odšla k počitku, oče na delo v vojni tvornico, sestra v šolo, Bernice pa je zaprla vsa okna in odprla plin z namenom, da z njim zaduši mater v sobi v drugem nadstropju. K sreči je opoldne prišla domov sestra, ki je našla mater v nezavesti. Hitro je odprla okna, poklicala policijo, ki je mater oživela. Bernice pa je izpovedala policistom, da je hotela mater umoriti radi tega, ker ji je ta branila, da bi se poročila z njenim 18 letnim fantom iz Iowa, katerega ljubi. Pač žalosten slučaj!

KRIŽEM SVETA

Chicago, Ill. — Nov mrzli val je zajel osrednji zapad in živo srebro se zopet krči doli proti niči. Letošnja zima je izza dolgih let najdaljša, da sneg stalno leži in mrzlo vreme stalno prevladuje. Od začetka decembra pa do sedaj še nismo bili brez snega. — Pariz, Francija. — Glavni urednik francoskega tednika "Je Suis Partout", Robert Brasillach, je bil te dni ustreljen v trdnjavi Rouge, v Parizu, radi sodelovanja z Nemci v času okupacije. Sodišče ga je pronašlo krivim, da je izdajal Nemcem razne skrivnosti. — Stockholm, Švedska. — List "Aftonbladet" je objavil vest, da čaka pri otoku Faroe ladja, ki ima na krovu 20 milijonov ameriških cigaret za Švedsko. Ladja čaka, da bodo nemške oblasti dovolile prehod iz Severnega morja proti Švedski. — Kairo, Egipt. — Bivši premier Egipta Ismail Sidky Paša, je te dni zahteval od poslanske zbornice naj se zahteva od vseh Zaveznikov, da odpokličejo svoje čete iz egiptskega ozemlja. V Egiptu so mnenja, da je Egipt sam dovolj močan, da štiti ozemlje okrog Suez kanala. — Pariz, Francija. — Vlada je objavila, da spomladi enkrat se bodo vršile v Franciji prve volitve in sicer najprvo po mestih in okrajih. Volitve za parlament bodo prišle na vrsto enkrat pozneje. — Washington, D. C. — Morhariška komisija, ki nadzira proizvodnjo ladij objavlja, da se je tekom meseca januarja letos izdelalo in oddalo v promet 122 ladij vseh tipov v Združenih državah. Skupna tonaža izdelanih ladij znaša 1,229,296 tonov. — New York, N. Y. — V New Yorku obratuje okrog 1000 "Meat Speak Easies" pravi poročilo. V New Yorku so začasno uvedli brezmesne torke in pečke. Po restavracijah pa vseeno prodajajo meso, seveda pod roko. Treba je le pošepetati natankarjem nekaj na uho, pa ti prinesejo pečenko na mizo. — Pariz, Francija. — Fran-

POLJAKI OBTOŽUJEJO RUSE, DA POSTOPEJO NEPRIJATELJSKO

Washington, D. C. — Poljska vlada v Londonu je objavila "Poljske fakte in številke" in pravi v teh, da Sovjetska Rusija med tem, ko izjavlja, da je "prijateljsko" Poljsko zagrešila v 14 točkah in slučajih proti Poljski. Obtožujejo Ruse, da so deportirali veliko poljskega prebivalstva, da niso dovolili zalog poljski armadi, da so aretirali veliko poljskih zastopnikov, da se niso hoteli posvetovati poljskih zastopnikov, da so pretrgali z Poljaki brez pravega vzroka diplomatske zveze. Itd. Posebno pa se hudujejo Poljaki v Londonu okrog zamejne vlade, ker je zdaj Rusija dala razumeti, da priznava le lublinsko vlado in nikogar drugega.

BREZMESNI DNEVI V AURORI

Aurora, Ill. — Zveza restavratev je sklenila, da bo začasno uvedla dva brezmesna dneva v tednu, ki bosta sredi in petek. Začasno bodo prenehali s serviranjem masla za jedilo, pač pa bodo nadomestili maslo z raznimi mezzami.

VIŠJI DAVKI

Chicago, Ill. — V okraju Cook bodo imeli zopet malo višje davke na hiše in posestva. Za leto 1944 bodo računali po \$4.00 davka za vsakih \$100.00 ocenjene vrednosti. Na ta način pravi poročilo, da bo okraj dobil nad 7 milijonov dolarjev več dohodkov, kakor lani.

POLIGAMISTI ZGUBILI TOŽBO

Salt Lake City, Utah. — Petnajst poligamistov, ki so bili lanskega maja obsojeni nekateri na zapor in denarne globe radi množičnosti, in so pozneje napravili priziv na najvišje sodišče, so tožbo zgubili in bodo morali zdaj sprejeti jim določeno kazen. To so takozvani Mormoni. coska vlada je izdala ukaz, da se vpokliče vse moške v vojni službo od 18 do 48 leta. Na ta način bo vlada postavila nad 2,000,000 mož pod orožje.

ODMEVI IZ RAZNIH DEŽEL NA NAJNOVEJŠE DOGODKE V JUGOSLOVANSKI VLADI

Washington, D. C. — Glede razvoja političnih dogodkov v Jugoslaviji piše te dni švedski list Stockholms Tidningen: "Če kdo pridene malo dobre volje, bi lahko označil razrešitev zadnje krize v jugoslovanski vladi za kompromis. Kralj Peter je poskusil posredovati, pa ni uspel, in stališče je zdaj ravno tako, kakor bi bilo, če bi bil kralj že od kraja potrdil pogodbo glede jugoslovanskega sistema vlade po vojni. Popolnoma posebej od narodnostne politike je dejstvo, da bo imela bodoča vlada Jugoslavije tesne zveze s Sovjetsko Unijo in bodo v njej zastopani močni komunistični elementi."

Dne 31. jan. pa je pisal londonski Times v uvodniku: "Če tudi se ta poravnava ne more smatrati za končno, dokler je maršal Tito ne odobri, ne mislijo, da jo bo zavrgel. Razume se, da britiška in ruska vlada ne bosta priznali nobene druge jugoslovanske vlade, kakor tiste, ki bo spajala londonsko in beograjsko administracijo. Stališče Združenih držav je bolj redko besedno, vendar pa po vsej priliki v bistvu isto. S Tito-Šubašičevo pogodbo bo združena vlada začela objavljati proglaš, ki bo poudarjal načela demokratičnih svobod v deželi, prav takih svobod kakor so Mr. Rooseveltove štiri Svobode, ter jamčil, da se bo res tako delalo. Upamo, da bo proglaš izdan takoj po združitvi in da mu bo nova vlada dala široko podlago. Tak proglaš mora biti skrajno širokogruden v deželi, kjer je toliko političnih, jezikovnih in verskih ločin, da vključujemo tudi Hrvatsko kmetstvo stranko, ki ima še vedno veliko privržencev. Najboljšo šolo, kako nevarno je nesoglasje, nam nudi "Tito," tako pravi ob sklepu omenjeni članek," je dal svojim političnim nasprotnikom priliko, da se pridružijo Narodnemu osvobodilnemu odboru do 15. jan. 1945, in je izjavil, da nihče ne bo kaznovan za to, da je bil pristaja Nedića ali Mihajlovića. Samo vojni zločinci bodo sojeni pred sodiščem. Medtem se v Jugoslaviji prebujajo resnično demokratična jugoslovanska federacija."

ZNAČILNA POROČILA IZ OSVOBOJENE DOMOVINE

Washington, D. C. — Prva javna sodnijska obravnava za dognanje zločinov proti žalitvi srbske narodne časti se je vršila v Beogradu 25. januarja. Dr. Zarko Stupar, prejšnji profesor na beograjski univerzi, je bil obtožen, da je iz lastne volje služil za tolmača na nemškem ministerstvu, da je služil kot finančni minister v Nedićevi izdajalski vladi in da je tako politično kakor pravno sodeloval z nemškimi zasedalci in kvizlingi. Nadalje, da je nastopal na nazijskem beograjskem radiu in poveleval nemške zasedalce in Nedića. Obtoženi se je sam zagovarjal. Obsodili so ga na osem let ječe, izmed teh mora prebiti štiri pri težkem delu.

Za javne uradnike in sodnike so vpeljali v osvobodjeni Jugoslaviji novo prisego, je sicer dobra, a si človek ne more kaj, da bi ga tudi neprijetno ne dirnila v srce. Ali jim ni treba več Boga? Kot piše beograjski list Borba, prisegajo zdaj javni uradniki takole: "Prisegam pri časti mojega ljudstva, da bom cenil in branil kar smo pridobili v vojni s pomočjo narodne osvoboditve, da bom izvrševal svoje dolžnosti vestno pod zakoni in odloki in uradoval skrbno in nepristransko." Uradna prisega za sodnike je slična. Ali že imate BARAGOVO PRATIKO za leto 1945? Ako se ne, pišite takoj po njo, dokler je v zalogi. Letošnja Pratika je zelo zanimiva knjiga za vsako slovensko hišo. Naročite jo zase in za svoje prijatelje. Stane s poštnino samo 40 centov kar je poslati v gotovini. Money order ali v znakah po 3c. Drugih znakov za višje cene ne moremo sprejeti. BARAGOVA PRATIKA 1849 West Cermak Road, CHICAGO 8, ILL.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891

Izhaja vsak torek in petek

Issued every Tuesday and Friday

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago 8
Telefon: CANAL 5544

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago 8
Phone: CANAL 5544

Naročnina:		Subscription:	
Za celo leto	\$4.00	For one year	\$4.00
Za pol leta	2.00	For half a year	2.00
Za četrt leta	1.25	For three months	1.25
Za Chicago, Kanada in Evropo:			
Za celo leto	\$4.50	For one year	\$4.50
Za pol leta	2.25	For half a year	2.25
Za četrt leta	1.50	For three months	1.50

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor sadnje ure predno je list zaključen. Za torkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka zjutraj predjši teden. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne osira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kedar je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

SVET JE PODVRZEN SPREMINJANJU

Na svetu je vse minljivo. Neprestane spremembe obratujejo kakor neki večni mlin, ki stalno drobi, melje in spreminja klena in puhla zrna v prah in ta se spreminjajo zopet v druge oblike, itd. Temu procesu je podvrženo vse, kar raste in živi, pa tudi mrtva snov.

Ljudje na svetu se čestokrat navdušujejo za kake zadeve, kakor bi šlo nekaj za nekaj večnega tu na zemlji. Pa kako se motijo in motimo se vsi, kadar tako mislimo. Večen je le Bog, vse drugo je minljivo, danes je, jutri že izgine, ni več. In kar prav je ta božji red v naravi. Kaj bi pa bilo, ko bi stali vedno na enem in istem mestu? Saj bi postalo na svetu pustno kakor v puščavi.

Nobena stvar na svetu ni tako nestalna, kakor je politika. Ta se spreminja, ne samo dnevno, pač pa skoraj vsako uro. Zdjaj tako, zdjaj tako. Stalneza v politiki ni nič.

Svet je imel že veliko izrednih časov. A v nobenem času ali dobi ni ostalo pri kaki stalnosti. Časi so se vedno spreminjali, kakor moda. Bilo je tako za časa prve organizirane družbe in potem skozi vse znane dobe organizirane političnega življenja, ki ga pomni zgodovina. In ob vsakih spremembah so ljudje silno skrbeli, kaj jim bo prinesla bodočnost. Ta jim je prinašala res rajše kaj slabega, kakor dobrega. Toda slabe stvari so se vedno prej ali slej same izločile in nadomestile so jih dobre. Morda je v tem pač tista božja skrivnost, ki je potrebna, namreč da daje okuhati z dobrim tudi vedno slabo, da ve človek toliko bolj ceniti dobro in se ogibati slabega.

Ko se je podiralo staro rimsko cesarstvo so mnogi mislili da bo šla vsa civilizacija in kultura ribam gost. Motili so se. V Evropi je zazvelo novo življenje, ki sicer ni bilo brez velikih težav, ali skozi meje rimskega imperija je vrglo novo življenje več pravice tudi drugim narodom po svetu. Seveda tiste tedanje pravice niso bile še dosti prida, a nekaj je bilo, nekaj začetnega se je pa le pojavljalo, kar preje ni bilo. Poznejše slične homatije so tudi pretresale svet. Pa za vsako homatijo se je nebo nad svetom zopet razčistilo. Podobno je bilo po francoski revoluciji. Pa bo prav tako po ruski revoluciji, ki še vedno ni končana. Tudi tu bo odpadlo vse kar je slabega, a ostalo bo kar je dobrega.

Sodobni svet z nekim posebnim strahom gleda na ruske uspehe v sedanji borbi. Pozdravljamo ruske uspehe v kolikor se tičejo poraza Hitlerja, a v istem momentu nas že objemajo skrbi, češ, kaj bo temu ruskomu zlomku padlo v glavo, ko bo gotov s Hitlerjem? Ta strah ni ves brez neke podlage. Ruski komunistem je, ki se ga vsi bojimo in gledamo s strahom nanj. Ampak strah sam pred njim nas ne bo privedel nikamor. Ljudje bomo morali zavihati rokave, najti pota in sredstva ter z živahnim, navdušenim delom spremeniti komunistično miselnost v dušah in srih ljudstev. Tudi do tega pride, uverjeni smo, da pride. Narodi bodo prišli kakor mogočna procesija skozi temne hodnike komunizma, fašizma in nazizma in prišli bodo zopet ven na svetlo pod sonce, kakor so prišli v drugih dobah iz viharjev v mirnejše dobe, in si bodo zopet ustvarili mirnejše življenje in lepšo bodočnost.

Odkod pa naj črpamo tako upanje? Zgodovina sveta in narodov, če pogledamo vanjo, nam ga sama daje. Pogledamo samo na nas Slovane. Ruse najdemo v šestem in sedmem stoletju še vse pocepljene. Tam gori ob Ilmenskem jezeru med Moskvo in Leningradom so bivala slovenska plemena: Poljani, Dreveljani, Kriviči, bolj proti jugu Kazari in še drugi. Tuji so jih vodili in jim vladali. Šele v devetem in desetem stoletju so se začeli zblíževati pod Vladimirom (980—1015). Do takrat pa so bili pocepljeni, kakor mi mali Slovenci, ki se še danes delimo v Dolenjce, Gorenjce, Štajerce, Kranjce, Primorce, itd. Tisoč let je vzelo, da so se Rusi ujedini, kakor so ujedinjeni danes. Skozi tisočera gorja so šli. Proces ujedinjavanja slovenskih narodov pa še daleč ni dogotovil svojega dela. Počasi melje naprej, a hvala Bogu, melje in gre naprej. Vsak velik do-

godek v zgodovini privede nas Slovane za korak naprej k cilju. Gremo, gremo naprej v skupno slovanstvo. Razmere nas tirajo v to naprej, pa če tudi se nekateri temu procesu upiramo. Življenje in razmere so močnejše od nas in za temi moramo, če hočemo ali nečemo.

Poudarjamo pa ponovno, da kar je slabega odpade, le dobro ostane. Vseh tisoč let so s telesa slovenskega ruskega naroda odpadali krvosesi. Vladali so mu tuji vsiljeni trinozi. Odpadli so. Odpadli so carji kakor prenašičene ujede. Odpadli bodo s telesa ruskega naroda tudi sedanji leninovci in stalinovci. Zgodovina jih bo le še omenjala. Veliki slovanski ruski narod pa bo živel novo življenje. Po obširnih ruskih stepah bo donela slovenska pesem in slovanski narodi se bodo pozdravljali med seboj kot pravi bratje in sestre. Romantično mišljenje, ki ga zdaj gojimo premnogi, se bo uresničilo. Pesem, ki poje od "Urala do Triglava", se bo uresničila.

Zarja tega slovenskega dneva prihaja. Slovanska srca jo pozdravljajo!

NEKAJ ZANIMIVEGA IZ SO. CHICAGE

Zares, nekaj zanimivega se pripravljaja za pustno nedeljo v So. Chicagi, zato bi pa ne bilo prav, če bi tega ne spravili v javnost in s tem povabili rojake in rojakinje, da nas na pustno nedeljo 11. februarja zvečer obiščejo v naši cerkveni dvorani. Omenjeno nedeljo bo šentjur slavil svojo poroko z nevestico Šmarjetko. — Tako nam je bilo povedano ono nedeljo v cerkvi. — Ta slavnost bo povezana s slavnostno večerjo s pristnimi starokrajškimi "Rrvavicami", kislim zeljem, krofi in drugimi pustnimi dobrotami. Za tiste, ki bi morda prišli prepozno k večerji; ko bi krvavice zmanjkalo, bo na razpolago pa "raastbeef" večerja. — Ker brez petja ni prave zabave, nam bo ta večer zapel nekaj prav lepih narodnih slovenskih pesmi naš domači cerkveni pevski zbor Zarja. — Da pa ne boste poslušali samo domačih, že znanih glasov, smo povabili k sodelovanju tudi naše sosednje slavčke, koroške rojake iz West Pullmana, o katerih pač že vsi veste, da so pevci, ki jim ni para. To bo skoraj nekaj novega za nas, ker naših Korošcev že dolgo nismo slišali peti v naši dvorani. — Ker brez godbe ni "ohceti", je tudi glede tega preskrbljeno, ker je obljubil svojo pomoč, dobro znani harmonikar, Mr. Joe Gomilar, ki si je lansko leto kupil tukaj hišo in se od svečofarske fare preselil k nam.

Tako vidite, se bomo prav po domače zabavali na pustno nedeljo. Ni šment, da bi doma ostali, ko se vam pa vse zgoraj naštetu ponuja samo za \$1.00. — Seveda, če prideš po 10. uri in se morda bojiš krvavih klobas, ali druge večerje, s pravimi pustnimi krofi vred, te pa še dolar ne bo stal, pa boš vendar deležen užitka vesele pustne nedelje.

Povabljeni ste vsi rojaki. Pridite, da ne bo kaj ostalo, saj veste, kako gre trda za vse, ko je pa vse na tiste preklicane "pointe". Pokažite, da znate to upoštevati in pridite vsi: najraje vsega zmanjka, kakor da bi le mrvica ostala. — Bog vas živi in na svidenje v nedeljo ob 7:00 zvečer v naši farni dvorani sv. Jurija.

Nekdo, ki bo tudi tam.

GLAS IZ VZHODA

Brooklyn, N. Y.

Nisem vajena pisati dopisov, berem jih pa rada in jih je tudi prav veliko v Am. Slovencu. Tukaj v Brooklynu in okolici je dosti snega in mraza. Snega je toliko, da je promet zastal, kar pa ima za ljudi zelo težke posledice. Nastalo je pomankanja premoaga in olja po domovih, ker jim ga ne morejo dovažati. Veliko družin je, ki morajo v največjem mrazu prebiti v nezakurjenih stanovanjih.

Katera gospodinja rada kaj dobrega pripravi za svojo družino, naj se naroči na mesečnik Novi Svet. Notri so izvrstni nasveti za kuhinjo. Sem že dosti dobrega skuhalo po navodilih iz Novega Sveta. Za vsako hišo se splača, imeti ta mesečnik. Je še veliko drugega zanimivega in podučnega v vsaki številki, za nas ženske pa je seveda najbolj pomembna "Slovenska kuharica".

Mrs. J. R. Willard, Wis.

Tu je v nedeljo 28. januarja umrl Mr. Mike Kotzen. Rojen je bil v Sečelny na Poljskem. Ob času smrti je bil star 58 let. Bil je član društva sv. Družine št 136 KSKJ. Pogreb s sv. mašo je bil v sredo 31. januarja. Članstvo se je kljub hudemu mrazu v obilnem številu udeležilo pogreba. Pokojni zapušča soprogo, tri sinove in štiri hčere. Naj počiva v miru, preostalih pa naše sozalje.

Mr. Joseph Pekar, o katerem sem že poročal, se je počutil precej boljše, a zadnje dni se mu je zdravje poslabšalo, tako da so ga morali spet v bolnišnico odpeljati. Mr. Gregor Seliškar je bil tudi resno zbolel, a zdravje se mu obrača na bolje. Bog daj, da oba čimprej popolnoma ozdravita.

Gospa Storklja se je oglasila pri družini Mr. Frank Gosar. Njih hčerka Sophie, poročena Trunkel, je dobila v dar prav luščkanega fantička. Ludvík Perushek.

MÁLO TEGA, MÁLO ONEGA

Sheboygan, Wis.

Sve dodje, sme prodje, pravi Hrvat. Poprej smo brali in slišali, kako so Rusi podplate kazali nazijcem, potem se je pa zaozbrnilo, in zdaj pa Nemci pete kažejo Rusom, ko bežijo. Na vse strani izgleda, da se bliža konec nemškemu ropanju in ubijanju nedolžnih ljudi.

Tukaj imamo starko zimo, ki je letos zares mrla, pa upamo, da bo kmalu boljše, vsaj po slabem je vselej lepo, po dobrem pa slabo.

Slovensko Združenje ima svojo sejo vsak zadnji torek v mesecu. Prošeni ste vsi člani in članice, da bi še malo bolj zanimali in prišli na sejo, da bi bilo še večje veselje. Tudi da bi bolj redno plačevali asessment in olajšali tajnici skrbi. Na decemberski in januarski seji je bilo kar veselje pogledati po dvoranah, ker je bilo veliko navzočih. Le tako naprej. Več ko nas je, boljše je. V slógi je moč. Upravništvu se zahvaljujem

dovažati. Veliko družin je, ki morajo v največjem mrazu prebiti v nezakurjenih stanovanjih.

Katera gospodinja rada kaj dobrega pripravi za svojo družino, naj se naroči na mesečnik Novi Svet. Notri so izvrstni nasveti za kuhinjo. Sem že dosti dobrega skuhalo po navodilih iz Novega Sveta. Za vsako hišo se splača, imeti ta mesečnik. Je še veliko drugega zanimivega in podučnega v vsaki številki, za nas ženske pa je seveda najbolj pomembna "Slovenska kuharica".

Mrs. J. R. Willard, Wis.

IZ SLOVENSKE FARMARSEK PRESTOLNICE

Tu je v nedeljo 28. januarja umrl Mr. Mike Kotzen. Rojen je bil v Sečelny na Poljskem. Ob času smrti je bil star 58 let. Bil je član društva sv. Družine št 136 KSKJ. Pogreb s sv. mašo je bil v sredo 31. januarja. Članstvo se je kljub hudemu mrazu v obilnem številu udeležilo pogreba. Pokojni zapušča soprogo, tri sinove in štiri hčere. Naj počiva v miru, preostalih pa naše sozalje.

Mr. Joseph Pekar, o katerem sem že poročal, se je počutil precej boljše, a zadnje dni se mu je zdravje poslabšalo, tako da so ga morali spet v bolnišnico odpeljati. Mr. Gregor Seliškar je bil tudi resno zbolel, a zdravje se mu obrača na bolje. Bog daj, da oba čimprej popolnoma ozdravita.

Gospa Storklja se je oglasila pri družini Mr. Frank Gosar. Njih hčerka Sophie, poročena Trunkel, je dobila v dar prav luščkanega fantička. Ludvík Perushek.

MÁLO TEGA, MÁLO ONEGA

Sheboygan, Wis.

Sve dodje, sme prodje, pravi Hrvat. Poprej smo brali in slišali, kako so Rusi podplate kazali nazijcem, potem se je pa zaozbrnilo, in zdaj pa Nemci pete kažejo Rusom, ko bežijo. Na vse strani izgleda, da se bliža konec nemškemu ropanju in ubijanju nedolžnih ljudi.

Tukaj imamo starko zimo, ki je letos zares mrla, pa upamo, da bo kmalu boljše, vsaj po slabem je vselej lepo, po dobrem pa slabo.

Slovensko Združenje ima svojo sejo vsak zadnji torek v mesecu. Prošeni ste vsi člani in članice, da bi še malo bolj zanimali in prišli na sejo, da bi bilo še večje veselje. Tudi da bi bolj redno plačevali asessment in olajšali tajnici skrbi. Na decemberski in januarski seji je bilo kar veselje pogledati po dvoranah, ker je bilo veliko navzočih. Le tako naprej. Več ko nas je, boljše je. V slógi je moč. Upravništvu se zahvaljujem

za poslano zastavo Zmage. Želim vam vse najboljše. Bog bodi z vami. Kdor nima Novega Sveta, naj si ga naroči. Se ne bo nikdar kesal.

Anton Mervar.

KAJ PRAVI PRIJATELJ IZ CLEVELANDA

Cleveland, Ohio.

Prilagam naročnino za oba Vaša lista. Prav ugajata mi, posebno dobro so pisani navdušeni članki za slovanstvo. Nadaljujte v tem duhu in ne dajte se oplahiti nikomur. Tisti, ki nasprotujejo slovanski liniji, se bodo nekoč kesali; samo počakajte, čas prinese vse. Tisti, ki jim delovanje za slovanstvo skupnost ne ugaja, naj grede k Lahom, Madžarom, ali pa k Nemcem, pa bodo videli, kaj bodo od teh dobili.

Se prav pikre bi se dalo povedati, a naj zadostuje. Slovanoljubu Father Trunku pa kličem tja gori v coloradske gore: Nadaljujte in pišite za slovanstvo! Ne ozirajte se na male ljudi. Velika večina Slovencev je z Vami in odobrava Vaše pisanje. Živeli Slovani! Lahom, Madžarom in Nemcem pa naj delajo tlako drugi, če hočejo. Slovani smo jo že dovolj dolgo.

Živel Father Trunk! Naj živi njegovo izborno "Pisano polje"!

Recenzent.

IZ ŽELEZNEGA OKROŽJA Gilbert, Minn.

V preteklem letu 1944 se mi je nabralo novic za cel koš. Bolj pozno prihajam z njimi na dan, pa pregovor pravi: boljše kasno, kakor pa nobenkrat.

Dne 1. feb. 1944 smo bili na Chisholm, Minn. Umrl je sin našega rojaka Frank Orešek, naročnika Am. Slovenca skozi dolga leta kakor tudi Novega Sveta. Njegov sin Frank Jr. je bil poklican k vojakom in je nosil vojaško suknjo dve leti in sedem mesecev, potem so ga poslali domov, da je šel delat v bakrene rudnike. Tam je res delal nekaj časa. Pravijo, da so tisti rudniki precej nezdрави za vsakega in da nobeden ne more tam prestati tako dolgo, kakor tukaj v železnih jamah. Frank se je prehladil in dobil pljučnico, ki ji je podlegel. Dne 24. januarja je zbolel. Poslali so ga takoj v bolnišnico v Butte, Mont., kjer je 27. jan. umrl. Ob veliki udeležbi prijateljev in znancev se je vršil pogreb 1. feb. 1944. V cerkvi sv. Jožefa je bila darovana velika sv. maša za njegovo dušo. Daroval jo je Rev. Father Schiffrer. Sedaj počiva na pokopališču na Chisholmu poleg svoje mame, ki mu je umrla 26. jun. 1921, in brata Maksa. Zapustil je žalujočega očeta in drugo mater, ki mu je bila tudi dobra in mu je nadomestovala njegovo mater, nadalje tri brate, tri sestre in dva strica, Victorja in Johna Orešek.

Zadnji je zaspal v Gospodu komaj šest tednov po Frankovem pogrebu. Tudi v tem slučaju je bila ločitev težka. Zena se je morala ločiti od moža, ki ji je bil vedno dober mož in dober oče svojemu sinu Johnu Jr. Naše sozalje obema prizadetim družinama.

Nadalje izrekamo sozalje družini Frank in Mary Kne, ki sta v tej vojni izgubila že dva sina. Darovala sta svoje mlado življenje za domovino.

Sedaj pa preidem iz Chisholma na Eveleth, Minn. Tam je umrl naš rojak in prijatelj Anton Carr dne 7. feb. 1944. Pogreb se je nekoliko zakasnil, ker so čakali na sina Johna, ki se je nahajal pri vojaki. Ta je prišel, a sina Antona Jr. ni bilo, ker je bil onkraj morja. Pogreb se je vršil iz cerkve sv. Družine na pokopališču. Iz velike udeležbe sorodnikov, prijateljev in znancev se je videlo, da je bil pokojni Anton spoštovan med njimi. Veliko sv. mašo so opravili župnik Rev. Alojzij Pirnat. Zapustil je žalujočo ženo, rav-

no kar omenjena dva sina vojak in dve hčerki, ki sta že obe poročeni.

Ker že poročam o Evelethu, naj pa še to povem, da smo tam letos 1. januarja položili k večjemu počitku Jožefa Božičoviča, ki je izdihnil svojo blago dušo 27. dec. 1944. Tudi ta družina je bila zelo versko zavedna. Zapušča samo ženo. Obema prizadetima družinama naše sozalje.

Sedaj pa pojdimo nazaj na Gilbert. Kakor so nam Rev. Rev. Schweiger povedali, je bilo tukaj v letu 1944 19 pogreb, 15 porok in 33 krstov. Tako se vidi, da je kljub izgubam številu oseb narastlo. Hrvat bi rekel: "Još Hrvatska ni propadla dok mi živimo!" Med tistimi, ki so šli v večnost, naj omenim sledeče.

Mary Chernoff je umrla 26. marca 1944, stara 79 let. Zapušča več hčera, ki so vse poročene. Bila je tudi dolgo let naročnica Am. Slovenca in Novega Sveta. Mnogo let je bila vdova. Njen mož počiva na pokopališču v Hibbingu. Ko je moj soprog prišel iz starega kraja, je iskal slovenskih družin. Ravno Černetova mama mu je bila prva gosposinja in kuharica v tej deželi.

Dne 5. julija je umrl John Vordin, doma iz Dollar Bay in sorodnik dobro poznane Kukarjeve družine, ker je imel njih hčerko za ženo.

Dne 23. julija je umrl rojak John Starec v bolnišnici v Buhl, pokopan pa je bil na gilbertskem pokopališču.

Potem je 25. julija umrl dobro znani rojak Joseph Maren, star 70 let. Zapušča žalujočo ženo in odrasle sinove in hčere, enega sina pri vojaki. Vzgojil jih je v katoliškem duhu. Bil je tudi naročen na katoliške liste, kakor Am. Slovenec in tako naprej. Dober mož je bil svoji ženi in skrben oče svojim otrokom. Večkrat smo ga videli prejemati svete zakramente. Tudi ni nikoli zamudil nedeljske maše. Bil je dober katoličan in lahko upamo, da ga je Bog primerno nagradil v nebesih.

Dne 14. avgusta je umrl John Gregorich. V Biwabik Lake rudniku ga je ubilo. Zapušča ženo, enega sina pri vojaki, trije mlajši so pa še doma pri materi.

Nadalje je 27. avgusta umrl John Pintar. Tudi tega moža smo redno videli pri nedeljski službi božji in je bil v vseh ozihi dober katoličan.

Dne 15. septembra je v bolnišnici umrla rojakinja Johana Albert. Pokopali so jo na pokopališču na Gilbertu. Zapušča moža in tri odrasle hčere, vse tri poročene. (Dalje prihodnjič).

Mrs. Josephine Ulcher.

PISMO IZ ARGENTINE

Loma Negra, Arg.

Dragi čitatelji in čitateljice, tukaj v Argentini izhajamo še precej dobro in delamo zmeraj po malo, samo pomankanje železa občutimo vsak dan bolj. V sled vojske v Evropi ga dobimo čimdalje manj iz drugih držav, vendar pa upamo, da vse to ne bo trajalo več dolgo.

Pred vsem upamo, da bo naš mili slovenski narod v stari domovini postal svoboden, da se bo tam spet svobodno glasila naša govorica in bodo spet donele slovenske pesmi. Slovenci smo raztreseni po celém svetu, vendar je tudi tistem izmed nas, ki prebivamo daleč od svoje rojstne domovine, vedno v mišlih predvsem to, da bi bila ta domovina svobodna in srečna in bi se ljudem tam dobro gojilo. Ali nima vsak človek enako pravico do življenja, do sreče? Pa se drug povzdiguje nad drugega, narod nad narod. Eden hoče vse pograbiti, drugemu ne privoščiti nič. Pa vendar vsi ljudje v popolnoma istih razmerah pridejo na svet. Nobeden ne prinese čisto nič s seboj. (Dalje na 4. strani)

DOGODKI

med Slovenci po Ameriki
Poroka
Cleveland, O. — Mr. in Mrs. John Mahne iz 5920 Prosser Ave naznanjata, da sta se 20. jan. poročila v cerkvi sv. Vida njihju hčerka Christine z dobro poznanim pevcem in igralcem Rudolfoom Widmarjem, sinom Mrs. Antonije Widmar iz 1158 E. 74. St.

Frank Zalar umrl
Johnstown, Pa. — Dne 30. jan. je v Lee Hospital preminul rojak Frank Zalar, star 56 let. V Ameriko je prišel leta 1905 in sicer v Pittsburgh, Pa. Leta 1907 se je poročil, leta 1907 pa je prišel v Johnstown. Zapušča žalujočo ženo Terezijo in deset otrok. Eden izmed sinov je bil ranjen v vojni in se nahaja v bolnišnici v Angliji. Pokojni naj v miru počiva, preostali pa naše sozalje. M.K.

Hvala za obisk!
Chicago, Ill. — Na potu iz pol letnega zborovanja v Jolietu je obiskal prijatelje in znance v Chicagi Mr. Joseph Rus, iz Pueblo, Colo., glavni uradnik KSKJ, in se je pri tej priliki zgledil tudi v našem uredništvu.

Obvestilo iz pošte
Chicago, Ill. — Poštni mojster naznanja, da ameriškim ujetnikom, ki se nahajajo v Nemčiji, lahko pišete pismo, četudi ne veste v katerem taborišču so. Na kuverti napišite pod čim in ime (Rank and Name) ujetnika naslednji naslov: United States Prisoner of War in Germany, care of International Red Cross Directory Service, Geneva, Switzerland.

Hudo bolan
Chicago, Ill. — V County Hospital se nahaja hudo bolan rojak Andrew Horwath iz Central Ave.

Poroka
Chicago, Ill. — V cerkvi sv. Štefana se bosta v soboto 10. feb. ob 10. uri med peto sv. mašo poročila Mr. Joseph Farkaš in Mrs. Josephine Farkaš, vdova po pokojnem bratu Mr. Josepha Farkaša. Četudi je ime ogersko, sta ženin in nevesta pristna in navdušena Slovenca in dolgoletna farana sv. Štefana. Želimo jima vse najboljše.

Vojaške novice
Chicago, Ill. — Na dvotedenski dopust je prišel vojaški kurat Cpt. Rev. Leonard E. Bogolin iz Fort Bragg, N. C.

Iz Newport News, Va., je prišel domov k očetu in sestri na 10 dnevi dopust Pfc. John Terselich, Jr., ki je pridržen ladijski dopolnilni službi in je bil prek morja pet mesecev. Iz La Salle, kjer je med tem časom prebivala pri svojih starših, pa je prišla njegova mlada soproga z malo hčerko. Nadalje je prišel na 9 dnevni dopust iz Great Lakes, Ill., kjer je ravnakar opravil osnovno mornariško vezbanje, Andrew Kavčič, Jr., sin Mr. in Mrs. Andrew Kavčič iz 2313 S. Seely Ave. Pravi, da bi ne hotel biti nikjer rajše kakor pri mornarici, razen doma, seveda.

Zadnje čase so bili doma na dopustu med drugimi tudi Ed. Bogolin, Leo Zupancic, Robert Banich, Louis Prah, Ed. Retel in Joseph Mlakar.

K mornarici sta šla dne 6. feb. Steve Salay, sin Mr. in Mrs. Stephen Salay iz 2040 W. 23. St., in Edward Meznarich, sin Mr. in Mrs. John Meznarich iz 2030 W. 21. Pl.

OGLAŠAJTE V "AMER. SLOVENCU"!

KAKO SO AMERIKANCI NA FILIPINIH OSVOBODILI 511 VOJNIH UJETNIKOV

Letos zadnje dni januarja so Amerikanci na otoku Luzonu izvršili tako drzen, nevaren in junaški čin, ko so izrgali Japoncem nad 500 ameriških in angleških vojnih ujetnikov, da bi nihče drugi vsega tega ne mogel po zaslugi opisati, kakor edinole stari grški klasični epik Homer. Nekaj drznih Amerikancev je s pomočjo filipinskih gerilcev izrgalo Japoncem celo taborišče vojnih ujetnikov, ki so jih bili Japonci zajeli na Corregidorju, Bataanu in v Singaporu.

Za rešene siromake je nenadoma zasijala prostost po treh letih koncentracijskih taborišč in suženjskega dela. Za rešitelje je bil naravnost čudež, kako se jim je moglo posrečiti, da so prišli 29 milj daleč med Japonce ter z 121 lahko oboroženimi rangerji in 286 filipinskimi gerilci napadli in uničili 250 Japoncev, ki so stražili ujetnike, z njihovimi tanki vred, na potu domov pa pobili 523 nadaljnjih japonskih vojakov ter srečno pripeljali vseh 511 ujetnikov na varno.

Iz obupnosti se je porodil ta načrt. Amerikanci so dobili od gerilcev poročilo, da se nahajajo ujetniki blizu kraja Cabanatuan, 60 milj severno od mesta Manila, ob glavni cesti št. 5, ki vodi od severa proti jugu, ki je bila natrpna z japonskimi četami, bežični proti severu pred našimi četami.

Japonci so nameravali prestaviti ujetniško taborišče 29 milj v notranjost. Ker se pa nikoli ne ve, kakšne grozovitosti si bodo Japonci naslednji trenutek izmislili, je bilo jasno, da je treba ujetnike rešiti takoj, ali pa bo prepozno.

Generalni poročnik Walter Krueger se je obrnil na 6. bataljon infantrijskih rangerjev ali "komandov". Ti moške so prvi padli na Filippine in so planili na otok Dinagat in Leyte zaliv tri dni prej, ko je prišla glavna invazijska sila.

Polkovnik Mucci je poizbral svoje moške izmed ameriških komandov, moške pod poveljstvom kapitana Roberta W. Prince iz Seattle, Wash. Podali so se na pot brez vsake prtljaje in vsakih živil. Vsak je bil oborožen samo z granatami, nožem in dvema pištolama. Posebej izbrani moške so nosili male strojnice in bazuke. Razen tega niso vzeli nič drugega s seboj kot žvečilni gumij, cigarete in benzendrinov sulfat.

Ta četa se je ločila od naših vrst blizu San Domingo. Gerilci so ji kazali pot. Cestam so se morali izogibati. Udarili so jo kar povprek čez gozdove in riževe polja, 29 milj daleč, dokler niso prišli do bario od Plateras na južni strani reke Pampanga.

Imeli bi bili izvršiti napad še isto noč, toda patrolje so prišle nazaj s poročilom, da cabanatuanska cesta pred taboriščem kar mrgoli Japoncev. Polkovnik Mucci je moral počakati z napadom 24 ur.

Taborišče je bilo obdano s tremi visokimi ograjami iz bodeče žice. Znotraj je stražilo ujetnike 73 Japoncev, zunaj pa je bila japonska posadka 150 moških.

Mucci je odločil, naj se napad izvrši ob tri četrt na osem zvečer 29. januarja. Ob tistem času je tam najbolj temno. Takole pripoveduje:

"Prišli smo prek Pampangas in šli naprej do zavetja rečice Cabu, kakih 800 jardov od glavnih vrat v taborišče."

Tu je poročnik Johnny Murphy, ki je znan v političnih krogih v državi Massachusetts, vzdel svojih 30 moških in se je začel plaziti po odprtemu svetu in prek ceste, kjer so še hodili Japonci. To je bilo skrajno koč-

ljivo početje. Ko bi bili Japonci tedaj kaj zapazili, bi se bil ves načrt ponesrečil. Toda Murphyjevi moške so se neopaženo splazili do taborišča, potem pa zunaj ob ograji do vogala, kjer se je dalo razločiti opazovalni stolp z japonskim stražnikom.

Dva moža, ki sta imela nalogo, s pota spraviti tistega stražnika, sta bila že pri stolpu. Drugi moške so brez šuma izdrli žebličke iz svojih granat in obkrožili japonsko betonsko utrdnico na drugi strani taborišča.

Točno ob določenem času sta jednaka dva strela v noč. Stražnik navrh stolpa je zakrilil z rokami, se parkrat obrnil v zrak in priletel mrtev na tla ob stolpu, prav kakor bi bilo v movie slikah. Ravno takrat so drugi zagnali svoje granate na utrdnico in ubili notri sedem Japoncev. To je bilo znamenje za splošni napad na taborišče. Rangerji so skočili na noge, eden je hitro udaril po zapahu na vratih s kopitom svoje avtomatične puške. Pa ni razbil ključavnice, ampak puška se mu je prelomila na dvoje. Zagnal jo je vstran in začel tolči po zapahu z ročajem pištole, ki mu jo je pa japonski stražnik v naslednjem trenutku sestrelil iz rok. Ranger je hitro pobral pištolo in jo sprožil v ključavnico. To se je pa obneslo. Hitro je odprl vrata na stežaj in ustrelil stražnika, ki je basal svojo puško. Sedaj so Amerikanci vdrl v taborišče in so zavili proti tistemu koncu, kjer so se nahajali tanki in 150 mož japonske posadke; ta predel je bil spet obdan s trojno ograjo iz bodeče žice. To so prerezali in ves čas obdelovali Japonce z ognjem iz strojnici. Z bazukami in tančnimi granatami so pokvarili tanke. Preden so Japonci vedeli, kaj se je pripetilo, so bili že vsi na onem svetu.

Ob istem času pa je drug oddelek rangerjev naskočil predel, kjer so bili ujetniki, ter z noži pa tudi s pištolami pomoril vseh 73 mož japonske straže. Ujetniki sami, ki so se ravno znotraj odpravljali spat, so bili prestrašeni do smrti. Mislili so, da je zdaj prišel tisti trenutek, ki so se ga vedno bali, namreč da so Japonci končno sklenili, jih vse skupaj spraviti s pota. Potem pa se odpro vrata, noter privrejo rangerji in zakličjejo: "Amerikanci so tukaj, da vas vzamejo iz ječe. Bežite ven po glavni cesti!" Ubogi ujetniki, ki so bili tri leta japonski sužnji, niso mogli vsega tega razumeti in so debelo gledali. Rangerji so jih prijeli in vlekli s seboj ven, slabotne pa nesli, ker se je bilo treba čimprej umakniti na višji kraj 700 jardov stran od glavnega vhoda v taborišče. Polagoma so ujetniki razumeli, kaj se godi in so sami hiteli, kateri so mogli, bili so samo v spodnji obleki, mnogo pa je bilo še bosih. Drugi rangerji so preiskali barake in na hrbtu odnesli ven vse bolne ujetnike. Več kot sto so jih morali na tak način nesti iz taborišča.

Japonska posadka v Cabu, ki je štela 500 moških, je slišala streljanje in je hitela na pomoč po cesti proti ujetniškemu taborišču. Toda filipinski gerilci so čakali nanje v zasedi ob cesti in ko so prvič zaropotale gerilске strojnice, je 100 Japoncev obležalo na cesti. Ostali so iznova nasočili, pa so jih strojnice spet porezale, in tako že enkrat, da je na tisti cesti ostalo na kupih kakih 300 mrtvih Japoncev; šele potem so se drugi umaknili.

Ta junaški gerilski čin je dal Amerikancem priložnost, da so se umaknili s 511 rešenimi ujetniki gori v hrib, kjer so bili var-

Z rokami nad glavo korakajo tle nemški ujetniki v ujetniško taborišče. Ujeli so jih vojniki Druge oklopne divizije pri Malempre, Belgija. Med ujetniki so prvi sovražnikov borci, ki so bili ujeti v beli kamuflažni obleki; vojake v taki obleki je zelo težko razločiti v snegu. Moža s puško sta ameriška stražnika.

TO IN ONO IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

KOVAČI V VOJNI

V Ameriki ni veliko dela za kovače, ker vsako kovinsko potreščino naredijo v tovarnah in stroji v veliki množini, konjev pa tudi ni veliko ostalo, odkar se je udomačil avtomobil in truck. Po Angliji in Franciji pa sedaj odmevajo vojaška kladija bolj kakor kdaj poprej. Za težke ameriške bombnike, ki letajo nad Nemčijo, potrebujejo tudi kovače. Na vsaki postaji, kjer popravljajo letala, imajo tudi vse kovaško orodje, prav tako, kakor so ga imeli kovači nekdanje dni.

4-A V CIVILNI VOJNI

Pred nekaj dnevi je neki Jas. T. Archanbeau v St. Louisu praznoval svoj 103. rojstni dan. Dolgo je že tega, kar je bil tudi on mlad fant. Tedaj je bila tudi vojna, kar tukaj doma v Ameriki, takozvana Civilna vojna. Archenbeau bi se bil rad pridružil konfederacijski armadi, pa so ga zdravniki izvrgli. Moški se zdaj prav lahko smejala, ko bi se hotel, ker so že leta in leta minila, ko tiste zdravnike krije črna gomila, on pa še vedno travo tlači po svetu poleti, pozimi pa sneg in led.

KRIŽEC ZA ODLIČNO SLUŽBOVANJE

Prvi mož, ki je dobil odlikovanje "Distinguished Service Cross" pri 95. diviziji je Sgt. Walter Low iz Smoky Junction, Tennessee, toraj tudi hribovec, kot je bil slavni Sgt. Alvin C.

ni. Ko je bilo reševalno delo gotovo; so rangerji pogнали celo taborišče v zrak.

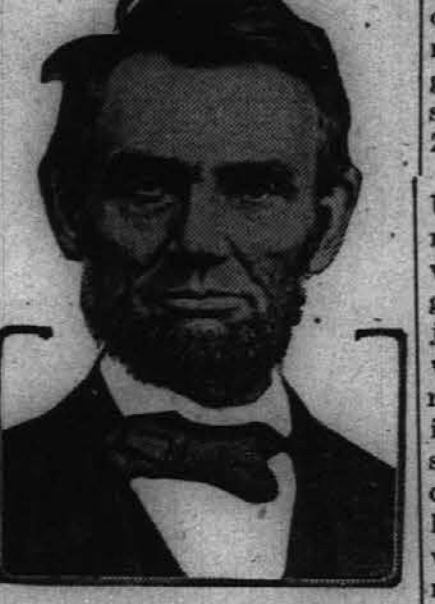
Medtem so pa že spet prišli Japonci po cesti nad gerilce. Zdaj so prišli z osmimi tanki. Te sile gerilci s svojim orožjem niso mogli ustaviti, borili so se pa le tako dolgo, da so izgubili 20 svojih lastnih moških. Toda izvršili so svojo nalogo vseeno, ker rangerji so bili tedaj že daleč v šumi z ujetniki. Prišli so dve milj in pol do reke Pampas in jo prebegli. Tam pa jih je čakala velika skupina neoboroženih Filipincev z 20 domačimi vozovi, na katere so naložili bolne ujetnike. Tako je šla procesija nazaj skozi gozdove, visoko travo in riževe polje. V neki filipinski vasi so vsi skupaj dobili malo jesti. Rangerji so vzeli malo benzedrina, da jim niso oči skupaj zlezle. Treba je bilo napraviti še 21 milj dolgo pot, preden so jih srečali ameriški trucki in ambulance, ki so jim prišli naproti.

Tako se je srečno končalo eno najbolj junaških in drznih ameriških podvzetij v tej vojni. Kdo so ti rešeni ujetniki in kaj so ti siromaki pretrpeli v japonski sužnosti in koliko njihovih tovarišev je umrlo, je pa spet povest sama zase, do dna srca segajoča povest.

ABRAHAM LINCOLN

Abraham Lincoln, 16. predsednik Združenih držav, je prošul po preteku treh četrtin stoletja, kar so Združene države nastale. Slabotne in razcepjene angleške kolonije ob atlantski obali so se med tem združile in ojačile v narod osemnajstih držav, ki se je raztegal do reke Mississippi. Jeffersonov nakup Louisiane pa je bil potisnil meje Združenih držav še dalje proti zapadu, kar do Rocky Mountains pogorja. Z razvojem dežele pa je porastlo tudi suženstvo. Parniki, železnice, brozjav in drugi izumi, ki so pospešili industrijski razvoj, niso bili prišli zadosti rano, da bi bili preprečili preteči konflikt idej in interesov med južnimi, suženstvo vzdržujočimi drža-

denič je postal pomočnik na čolnu po reki Mississippi. Kasneje je postal prodajalec v štancu; v indijanski vojni je služil kot dobrovoljec. Ves ta čas je marljivo čital. S to izkušnjo in samoizobrazbo je v starosti 25 let vstopil v politično življenje in je bil izvoljen za člana illinoiske legislature. Dve leti kasneje je napravil odvetniški izpit in dobil je pravico do odvetniške prakse. Njegov napredek od tedaj je bil sijaven. Po treh izvolitvah v državno legislature je bil izbran za člana Kongresa. Že pred tem je zaslovel kot pravnik in govornik na Zapadu. Njegova debata z uglednim zastopnikom idealov Juga, senatorjem Douglasom, je končno obrnila pozornost vsega naroda na njega in ga napravila za logičnega kandidata protisuženjskih držav za predsednika Združenih držav. Velika borba za ohranitev Unije je zahtevala, da predsednik Lincoln posveti ves čas in svo energijo izbojevanju zmagge. Njegovi načrti rekonstrukcije, o katerih je tako sijajno govoril v svojem drugem inavguralnem govoru, niso bili nikdar izvedeni radi njegove prerane smrti vsled ubojstva. Ali Lincoln se razodeva kot velik idealist, zagovornik socialne pravičnosti in ljudskih pravic v mnogih govorih in poslanicah, ki jih je izrekel za časa svojega bivanja v Beli Hiši. V svoji letni poslanici na Kengres, ki jo je spisal v decembru l. 1861, pravi Lincoln o razmerju med delom in kapitalom: "Delo je pred kapitalom in neodvisno od njega. Kapital je delo dela in ne bi nikdar obstojal, da ni dela pred njim. Delo stoji višje od kapitala in zasluži mnogo več obzira." Odgovarjajoč na novoletne čestitke, poslane mu od javnega shoda delavcev v Londonu, je Lincoln pisal 2. februarja 1863: "... Naravno bogastvo, ugodnosti in moč ameriškega naroda je vse velikansko in njegove odgovornosti so dosledno velikanske. Zdi se, da je usoda njegova, da pokaže, ali se more vzdržati vlada na podlagi človeške svobode proti prizadevanju, da se ustvari vlada na izključni podlagi človeške suženjstva." Njegov drugi inavguralni govor, ki je z njim nastopil kratko pred svojo tragično smrtjo, je vseboval sledeče plemenite misli: "Z lobnostjo napram nikomur; z milosrčnostjo napram vsem; z odločnostjo v pravici, kot nam Bog daje, da jo vidimo, naj dovršimo delo, ki ga sedaj izvajamo; da obvežemo rane naroda; da skrbimo za one, ki so prenašali breme vojne, in za njihove vdove in sirote — da storimo vse, kar moré pomagati k pravičnemu in trajnemu miru med nami in z vsemi narodi." Izmed mnogoštevilnih izrazov sožalja, ko je svet pretresla vest o Lincolnovem umoru, je tipična sledeča resolucija skupine britanskih delavcev: "Abraham Lincoln se je omilil delavskim milijonom civiliziranega sveta. Zguba takega človeka je ravno tako naša kot vaša. On ostane shranjen v srcih britanskih delavcev in delavcev vsega sveta kot eden izmed nekronanih monarhov sveta."

Abraham Lincoln, 16. predsednik Združenih držav, je prošul po preteku treh četrtin stoletja, kar so Združene države nastale. Slabotne in razcepjene angleške kolonije ob atlantski obali so se med tem združile in ojačile v narod osemnajstih držav, ki se je raztegal do reke Mississippi. Jeffersonov nakup Louisiane pa je bil potisnil meje Združenih držav še dalje proti zapadu, kar do Rocky Mountains pogorja. Z razvojem dežele pa je porastlo tudi suženstvo. Parniki, železnice, brozjav in drugi izumi, ki so pospešili industrijski razvoj, niso bili prišli zadosti rano, da bi bili preprečili preteči konflikt idej in interesov med južnimi, suženstvo vzdržujočimi drža-

vami in svobodnim industrijskim in poljedelskim Severom. Malo je bilo nade, da bi prišlo do sporazuma med svobodnim in individualističnim severnim duhom in južnim duhom, ki je hotel ovekovečiti moč aristokratskih veleposestnikov s pomočjo črnih sužnjevo. V predsedniških volitvah l. 1860 je bilo suženstvo glavno vprašanje. Zmagal je glavni zagovornik odpravitve suženjstva, Abraham Lincoln, in njegova izvolitev je dala povod za izstop Juga iz Unije. Sledila so štiri leta strašne državljanske vojne. V težkih časih vojaških porazov je bil Lincolnov duh, ki je držal skupaj Združene države. Jug je končno kapituliral in Združene države so se za vedno iznebile prokletstva suženjstva. Abraham Lincoln je bil tipičen predstavnik novega naroda, ki se je bil razvil v Novem svetu od časov vojne za neodvisnost. Bil je potomec angleške družine, ki se je bila priselila v Massachusetts okoli l. 1638. Njegov stari oče je bil farmar v Kentuckyju; ubili so ga Indijanci. Lincolnov oče Thomas pa je postal hlapec in se končno naselil na lastni farmi v Kentuckyju. Do svoje poroke ni Lincolnov oče znal ne pisati ne čitati. Sredi pragozda si je zgradil kočjo iz hlofov in izredčil toliko gozda, da si napravi malo farmo. Tu se je Abraham rodil dne 12. februarja 1809. Že kot deček se je Abraham Lincoln preselil z družino najprej v Indiano in potem v Illinois. Težko je moral delati v svoji rani mladosti. Bosonog je pomagal očetu redčiti gozd, sekati drevesa, orati, sejati in spravljati koruzo. Od časa do časa je hodil v šolo, ali ves čas njegovega šolanja ni vsega skupaj znašal leto dni. Vzlic pomanjkljivi šolski izobrazbi so njegovi govori v kasnejših letih sijajni vzorci klasične angleščine in vsebovali so redko lepoto sloga. To je posebno res glede njegovega drugega inavguralnega govora, kakor tudi glede govora pri Gettysburgu, ko je posvetil tamonjne narodne pokopališče za padle vojake. V svojem devetnajstem letu je bil Lincoln izredno visok in močan mladenič; meril je 6 čevljev in 4 inče. Bil je izvrsten rokohobec in tekač. Še kot mla-

Society-Vacuum Oil Co. je prišla na dan s posebno snovjo, ki je prirjena v velikosti žilovega srca, gori 25 do 30 minut in da toliko vročine, da si ameriški vojniki na bojnih v nekaj minutah lahko pripravijo na takem ognju toplo kosilo. Kapsula je narejena iz posebno izčiščenega parafinakega voska in šaganja. Vojak izkopije v zemljo 8 do 8 inčev globoko luknjico, vstakne noter to "pečico" in jo prižge, potem pa lahko takoj začne kuhati, peč, pražiti ali cvrti na njej, če ima kaj.

AMERIKANSKI SLOVENEK

O NEVARNOSTIH NI PISAL

Mrs. Marko Bralich v Bronx, ki je prišla iz Jugoslavije, ima tudi svojega najmlajšega sina, Martina, pri vojaki. Fant večkrat vije domov, pa navadno popisuje le, koliko zabave ima v Parizu, samo enkrat je pisal, da je vozil truck neprenehoma 72 ur in da je med celo vožnjo imel samo pet ur spanja. Pa se je zgodilo, da je Martin nastopil na radiu programu, kjer so ga izpraševali to in ono, in tedaj je tudi prišlo na dan, kako je vozil tančni truck poln gasolina po ozkih ulicah gorečega mesta Countances. Materi so poslali ploščo ali rekord tega pogovora za radio oddajo. Zena je silno vesela, ker zdaj lahko sliši svojega Tineta kadar hoče.

SLIKA SE JE OŽIVELA

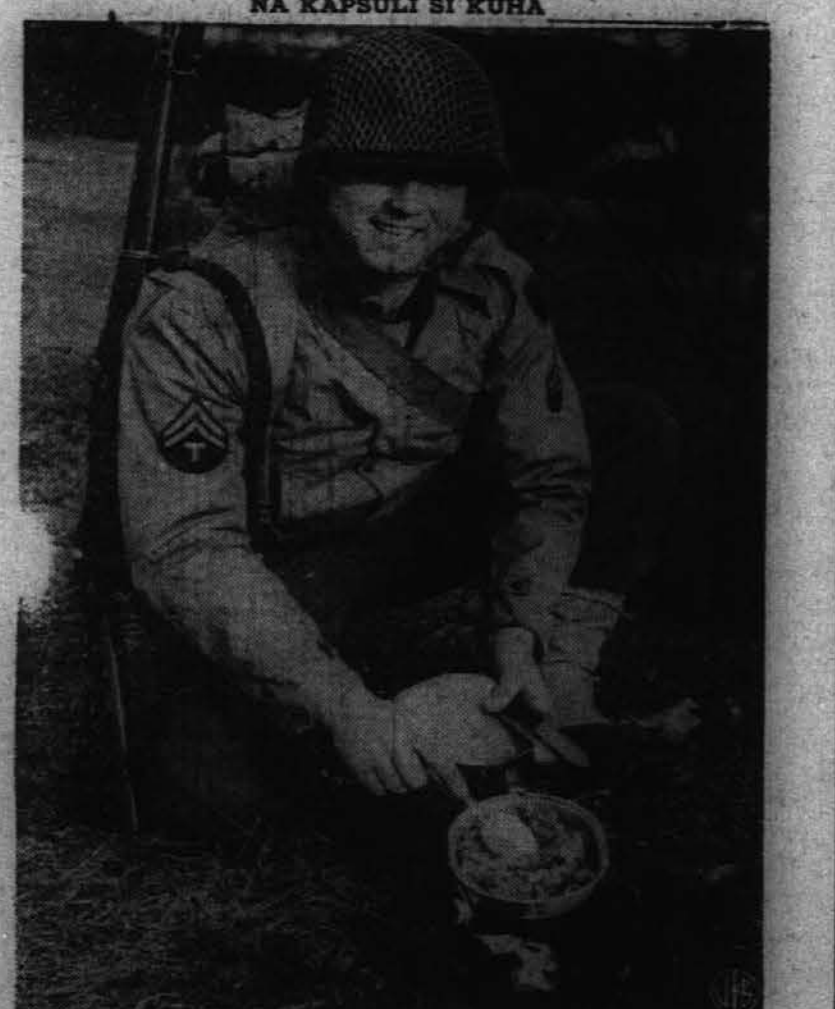
Potniki na Union postaji v Kansas City, Mo., so čakali na vlak, ki je imel zamudo. Pa stopi k prikupljivi mladi ženski neki poročnik, privzdigne svojo kapo, se predstavi — nikdar prej se nista videla — ter ji začne pripovedovati, kje se zdaj nahaja njen mož v Evropi. "Vi me ne poznate," ji je rekel, jaz pa Vas tako poznam, da bi Vas ne mogel nikjer zgrešiti. V Evropi sva bila nekaj časa skupaj z Vašim soprogom v istem šotoru. Edini okrasek v tistem šotoru je bila Vaša slika, ki jo je on tam obesil. Videl sem jo tolikokrat in toliko slišal o Vas, da sem Vas zdaj prvi trenutek spoznal." Srečna žena, ki je dobila tako imenitno poročilo o svojem možu, da bi boljšega ne mogla, je bila ravno na obisku v Kansas City pri sorodnikih,

UMETEN LUNIN SVIT

Amerikanci se poslužujejo pomeči v bojih z Nemci umetne mesečne svetlobe, ki motno razsvetluje celo pokrajino, kakor bi mesec svetil. Velika žarkomete, ki dajajo svetlobo za 100.000.000 sveč, naravnajo na bojnem polju proti nizkim oblakom. Svetloba se odbija od teh oblakov in nekako skrivnostno razsvetli celo okolico. Pravijo, da so se takega umetnega luminega svita prvič poslužili Angleži pri Caenu zadnje poletje.

ŠIRITE "AM. SLOVENEK"!

NA KAPSULI SI KUHA

Society-Vacuum Oil Co. je prišla na dan s posebno snovjo, ki je prirjena v velikosti žilovega srca, gori 25 do 30 minut in da toliko vročine, da si ameriški vojniki na bojnih v nekaj minutah lahko pripravijo na takem ognju toplo kosilo. Kapsula je narejena iz posebno izčiščenega parafinakega voska in šaganja. Vojak izkopije v zemljo 8 do 8 inčev globoko luknjico, vstakne noter to "pečico" in jo prižge, potem pa lahko takoj začne kuhati, peč, pražiti ali cvrti na njej, če ima kaj.

SIN GLEDALIŠKEGA RAVNATELJA

Očka (gledališki ravnatelj) vpraša sinka, ko se vrne iz šole: "No, Milček, kako ti je ugajalo prvič v šoli?" "Hej, imenitno je bilo!" se pobaha sinko. "Samo pomisli: vsi sedeži so bili razprodani!"

OČE STAREŠINA - REŽTE PETELINA!

Tiste lepe šege srbskega sela, ki skoro veva svatovati dva do tri dni, v posebno ugodnih okoliščinah tudi delj časa, Slovenci, žal, ne poznamo. Patrijarhalno življenje se nam je v tem pogledu popolnoma odtujilo. Svatba se je pri nas omejevala že na formalno ceremonijo, ki ji skoro ne prilivamo več srčnega veselja. In vendar, koliko pozije smo občutili časih ob tem pomembnem razpustu dveh bitij v novo življenje!

Med snubo in svatbo je imela naša narodna pesem svojčas velik postanek. Opevala je nežno nevesto, ki gleda skozi okno in vidi najprej sivo meglo, meglico, šele potem pa ugleda snubce, ki prihajajo prosit za njeno roko. Sv. Anton v Slovenskih goricah hrani izročilo, da so snubci na "črni konjičih" prijezdili, bele roke si podavali, črne klobuke privzdigali. Micka tam od Ihana pa je "v kamri stava, vse dobro slišava, dval poklekiva, zahvalila Boga Bod' ga večni Bog zahvalen, de dobiva sem moža."

In gori v lepi koroški Zilji, kjer je bil doma raj pod lipo, v teh krajih čudovito žive narodne noše, je poštena nevesta poslušala "bandirarjev glas": "Skor boš tvoj kranclaj zgubiva, skor bo 'mov čez te obvsta. Pa 'tuca' in 'boja' boš peva, pa zibava sinka tvojga."

Nu, od lipice sredi polja, lepo razcvetene, od mizice pod lipo, lepo načirane, od deklice ljubljeni vodi pot k ženi, še prej pa zavijejo svatje v cerkev, a potem sedejo za mizo. Lepo je moralo biti v tistih starih časih, kadar so v svatih pogache rezali in je šel po našem svetu glas:

"Voča starešina veliče skrbi ima: von ima nožek vojstr, k' bo pogache mojstr."

Ali pa še drugače:

"Oče starešina, nožek si nabruste, no purani ga pokuste, le ga režte, le ga režte, oča starešina!"

V belokranjskem Podzemlju je bila ta le navada; ko je začel starešina rezati kopune, peteline in kokoši, ki so jih preden prinesli, so svatje zapeli pesmice:

"Čiba, čiba, farčica, nesla drobna jajčica. Oče starešina, režte petelina! Režte njemu glavo preč, da ne bo kukurikal več! Režte njemu perut preč, da ne bo letel več! Režte njemu nogo preč, da ne bo hodil več —"

Revež petelinček je pa imel za seboj pisano življenje. O tem govori pesem iz šmarskega okraja na Štajerskem:

"Petelinček je zgodaj vstal, piške je gor budil —"

Zdaj jih na španscira pelja, tja, kjer on najbolje zna —"

Tam je pa jastreb bil, pa mu je piške vzel —"

Piško še eno 'mam, s tisto se v log podam, tam pa j' bla divja zver, piške ni blo nikjer."

Zdaj je pa sam ostal in se domu podal —"

Doma se mu žleht godi, gospodinja ga tuđ' lovi, petelinček na glas kriči, nobenga prijatelj ni —"

Zdaj se bom v peč podal, kamor me vse želi, pol bom na mizi stal, pa bom prijatelj 'mel — kikiriki!"

Takšen je uvod v veselo slovensko svatbo minule dobe. In res je moralo biti veselo in kratkočasno na nekdanjih svatbah — kakor priča zopet pesem iz Podzemlja v Beli Krajini.

"Na mizi mi stoji jen pisani glaž, godci nam godejo ravno ta čas, godci nam godejo ravno tako, da bomo peli zdravico to, da kratak čas nam bo!"

Zdravica sama pa je od Sv. Martina ob Paki:

"Zapojmo skupaj zbrani, naj žalost bo na strani, zdravico prav veselo, bo vse razveselilo: naj gre okol, naj gre okol, da b' blo po božji vol!

Nalite en glaž vina na zdravje starešina, le primi ga, zavzdigni, in okol' tovaršem migni, naj gre okol, naj gre okol, da b' blo po božji vol!

Nalite spet glaž vina, na zdravje pa ženina, da b' dolgo let živela z nevesto prav vesela, naj gre okol, naj gre okol, da b' blo po božji vol!

Nalite vsem glaž vina, dokler ga flaša ima, na zdravje kompanije, dokler se vino pije, naj gre okol, naj gre okol, da b' blo po božji vol!

Kdar žalost nas napade, ko solze siljo rade, si vinca natočimo, veselje spet dobimo, naj gre okol, naj gre okol, da b' blo po božji vol!

Takšne so bile slovenske zdravice na svatbah, ko nas še ni tako obilnica civilizacija.

A na svatbah se ni samo jedlo in pilo, ponekod je bil običaj, da se je pri svatbi nevesti in ženinu kaj darovalo. To se je zgodilo pri deveti jedi ali rihti. Na mizo so prinesli pogачo, z rožo nališpano, rožo so odstranili in na mestu, kjer je ležala, izdoli bli skorjo ali izrezali pogачo. V to jamico so polagali denarne darove in medtem, ko so svatje pokladali denar v odprtino, so nevesti odvezli venec, znak, da je postala zakonska žena. Pri tem opravilu je pristopil pamenten godec ali drug moder mož in rekel ali zapel:

"Ljubi oče starešina, prinesite še kaj vina, posežite le v mošnjico, podajte tud' petico."

Na Štajerskem je bila navada, da so v ponedeljek zvečer pobirali za mlado gospodinjo, ker je veliko potrebovala. Dever je natočil kupo vina, položil bel robec čez njo in postavil kupico zdaj pred tega, zdaj pred onega gosta, ki je nato položil nekaj denarja, še prej pa je srknil požirek pijače. Medtem ko se je vršilo pobiranje, je krožila med gosti pesmice:

Darujte, darujte to mlado nevesto srebrom in zlatom in svetim rajem."

Nevesta pa je imela ves čas, dokler so zanjo pobirali, zeni nov klobuk kakor krono na glavi.

Ponekod še pomnijo običaj zbiranja daru za kuharico. Navadno je oče starešina nagovoril svate: Zdaj bomo napili zdravico naši kuharici, ki nam je mnogo sort okusnih jedi napravila in se trudila s kuhanimi in pečenimi. In nam je na mizo znosila, da smo si zraven svoje srce razveseljevali in želedce nahranjevali in tem našim nopolporočencem prve dni počastili, da smo po navadi opravili k našemu veselju, kratkočasnosti in želji prihodnjih dobrot, dosti

SENCA JE VEDNO DALJŠA
Kot poročila United Press, je Hitlerjev "glavni stan" oziroma skrivališče najhujši samostan na salzburški meji, v Avstriji. Se vedno trpi valed posledic bombnega napada, ki se je zgodil 20. julija lansko leto. Na desni strani glave je dobil veliko rano, ki se še vedno ni zacelila. Tudi je živno pretrgan, da ne more več obdržati svojih misli na enem predmetu. To poročilo so prinesli trije jezuitski duhovniki, ki so skrivaj ubežali v Vatikano. O Mussoliniju tudi ne slišimo več. Kakšna usoda čaka njeguna japonskega tovariša? Tudi njemu hitro zahaja sonce in meče dolge strahotne sence ...

le brez župnika, ki je zvezal ženina in nevesto za vse življenje. V starih časih so bili tudi župniki veseljaki — vsaj tista, ki sta jo pela Komar in Zvab na svatbi svečana meseca 1899 v Storjah na Krasu, priča o tem
"Bil je dober fajmošter, bil je en fajn gospod, dvanajst vatlov klobas je snel, spil je vina sod — —"

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani)

boj, in ko zapusti to solzno dolino, spet čisto nič ne odnese. Zemlja je dobra in bogata in lahko preživi vse. Naša stara domovina Slovenija, kakor tudi cela Jugoslavija, je še posebno lepa in bogata. Naši pradedje so tam obdelovali zemljo in slovenski rod je prebival po tistih krajih bogve od kdaj, zdaj pa ti pridejo naduti nemški nazirji in polentarski fašisti in hočejo Slovence zatreti, njihovo zemljo pa sami pograbititi. Ali slovenski narod je žilav in bo vse te zmešnjave preživel in skozi zmešnjave in temo sedanjih težkih časov srečno dospel na svetlo in mu bo sijalo svobodno sonce. Da bi le čimprej do tega prišlo.

Pogostokrat mislim, kako je bilo doma na Belokranjskem, na Krašnjem vrhu in Radovci in kako smo prepevali podnevi in še več ponoči:

Dekle na vrtu zelenem stoji, pride mim fantič in ž njo govori:

"Trgaj mi rožice, delaj mi pušeljce, če sem jaz fantič za te!"

Ali pa tisto:

Popotnik pride čez goro, od doma vzel je še slovo, od očeta in matere, od svoje ljubee žalostne.

Za sedanj čas pa bo še najbolj primerna ona:

Tam za Rajtin gričem, tam je dost fantičev, se za nas vojskujejo.

Očka ljubeznivi, saj v niste krivi, da jaz moram bit vojak.

Oh, adijo, očka, oh, adijo, mamca, oh, adijo, sestra, brat, saj se vidmo zadnjikrat.

Žena, tu je roka, skrbi za otroka, mene več nazaj ne bo.

Tam so črni dimi, da se nič ne vidi, kamor krogla prileti.

Tam se nič ne smili oče svojmu sinu, sin pa tud očetu ne.

Krogla priletela, v srce me zadela in me težko ranila.

Vse čitatelje in čitateljce lepo iz srca pozdravljam iz Argentine, posebno pa svojo teto Katarino Geršič v Jolietu, ki že več let plačuje zame naročnino na Am. Slovence. Bog jo živi še

Odženite Plin povzročitelj radi ZAPEKE in ublažite vaš želedec

Ako se vas drži zapela in vas dela mizerno, nemožno in težko in če trpite vsled glavobola, muhovitosti, glavobola, nezdravnosti, neprijetnosti, izguba apetita, pomanjkanja apetita ter se želite v želedec zahvatati vtedaj vzemite Dr. Peterjevo dolgo preizkušeno HOBOKO. To je več kot navadna odvajalna — je zdravilna tonika — je znana 18 naravnih korenin, zelišč in cvetja. HOBOKO pripravljamo znanstveno čista k dela, pomaga pričemanj in gladiko odvajanje zabavnosti ostankov; odnese plin zapake in povzroča žledece, ki so nastali v povzroča žledece. Uživajte ga natančno kot je predpisano na omoti. Ako želite ponovno uživati veselje, odpravite zapake, toniko nerodnosti in ponovno udobnost vašega želodca ob istem času — to dejal zabavite HOBOKO iz dneva.

Ako ne morete kupiti tega v vaši državi, pišite na "Spornite HOBOKO" zastonj 60c vredno — poslujemo steklenico DR. PETERJEVE LEČIVNE OLEJ LUMINA — antiseptično pomaga proti bakterijam, revmatizmu in nevralgiji, hrbtenu mišičnim bolečinam, za okorele in boleče mišice — bujnost in irvirnost, boleče mišice — bujnost in irvirnost, pomanjkanje železa in sialina, pomaga nekaterim žalostnim primerom v želedec kot kislinasta neprijetnost in pomanjkanje srca.

ZASTONJ 60c vredno — poslujemo steklenico DR. PETERJEVE LEČIVNE OLEJ LUMINA — antiseptično pomaga proti bakterijam, revmatizmu in nevralgiji, hrbtenu mišičnim bolečinam, za okorele in boleče mišice — bujnost in irvirnost, pomanjkanje železa in sialina, pomaga nekaterim žalostnim primerom v želedec kot kislinasta neprijetnost in pomanjkanje srca.

Posiljite ta "Posebno Poudrbe" Kupon — Sedaj Priložite je \$1.00. Pošljite mi polnitve prsto 1) oz. HOBOKO in zastonj 60c vrednosti vašega poslujemo steklenico Lečivni Ojaj in Maglio. C. O. D. (Stroški dodani).

Ime _____
Naslov _____
Poštni urad _____
DR. PETER FAHREY & SONS CO.
Dept. 111
2501 Washington Blvd., Chicago 12, Ill.
250 Stanley St., Winnipeg, Man., Can.

DOGODKI iz slovenskih naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani)

Ranjen na fronti
Eveleth, Minn., — Pfc. Michael J. Prebilic Jr. bil ranjen na fronti v Belgiji in zdaj je tam v bolnišnici.

Padel v Belgiji
La Salle, Ill. — Theresa Strel je bila obveščena od vojnega departamenta, da je bil njen sin Pvt. Fred Strel ubit v Belgiji 8. jan. Rojen je bil 8. avg. 1924 v Rockvallu, Colo.

Vojna žrtve
Lorain, O. — Albina Zaletel je bila obveščena, da je 28. dec. padel v Luksemburgu njen mož Pfc. Frank M. Zaletel, star 33 let. Poig mlade žene zapušča starše, dva brata, tri sestre in več drugih sorodnikov.

KJE ČUTI UDARCE
Očka vpraša Tončka: "No, Tonček, ali več, kje leži srce?"
"Ne vem!" odgovori Tonček.
"Položi roko na desno stran prsi!" mu veli očka.
Tonček uboga.
"No, ali čutiš udarce?" ga vpraša očka.
"Ne," se odreže Tonček, "udarce čutim zmerom odzadaj in sicer nekoliko nižje."

MOSKE ISCEMO ZA KRITICNO VOJNO DELO

Prestavljanje materiala in izbiranje zaloge, delo na prostem s prečnicami, vlitimi kosi in raznimi kovinskimi predmeti. Sialno, dobra plača. Transportacija.

Douglas "L". Westtown bus in cestna železnica čisto do vrat.

DR. JOHN J. SMETANA

OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Ave.
Telefon Canal 0523

Uradne ure: Vsak dan od 9:30 do 8:30 zvečer. Ob sredi od 9:30 do 1:00 popoldne; ob sobotah od 9:30 do 7:00 zvečer.

DRUŠTVO SV. VIDA

štev. 25, KSKJ.
CLEVELAND, OHIO

Odbor za leto 1942:
Predsednik: Antón Struša;
Tajnik: Jos. J. Nemanich,
7505 Myron Ave.
Blagajnik: Louis Krajc.

Društvo zboruje vsako prvo nedeljo v mesecu v spodnjih prostorih stare šole sv. Vida ob 1:30 popoldne. Asement se prične pobirati ob 1:00. Na domu tajnika pa vsakega 10. in 25. v mesecu.

V društvu se sprejemajo katoličani od 16. do 60. leta v odrasli doobdobje; v mladinski oddelek pa od rojstva do 16. leta.

Pristopite k DR. SV. JOZEFA,

štev. 53, K. S. K. J.
V WAUKEGAN, ILL.

Na razpolago imate razne vrste zavarovalnine. Člani se sprejemajo od 16. do 55. leta.

FRANK JERINA, predsednik.
JOSEPH ZORC, tajnik.
1045 Wadsworth Ave.
No. Chicago, Ill.
ANTON BESPALC, SR. blag.

Nedeljski pomenki

J. M. Trunk

TEDENSKI KOLEDAR

11. Nedelja — 3. predpostna
12. Ponedeljek — Lincolnov rojstni dan
13. Torek — Jordan, zvel.
14. Sreda — Pepelnica — Valentin
15. Četrtek — Favst in Jovita
16. Petek — Julijana
17. Sobota — Silvin

TRETJA PREDPOSTNA NEDELJA

"Jezus, sin Davidov, usmili se me" (Luka, 18, 39).

Sin je odšel iz hiše očeta in se izgubil. Kako pač. Saj drugače ni mogoče, ko izgine hiša. Izgubil se je, pa ni bil povsem izgubljen. Hiša očeta je izgubila, ampak oče ni izgubil, in ko je sin spoznal izgubo hiše, se je spomnil očeta. Ves skesan se vrne. "In vstavši odide k očetu svojemu. A ko je še daleč bil, ugleda ga oče njegov in uzali se mu ter poleti in oklene se vratu njegovega in poljubi ga" (Luk. 15, 29). Pravijo: sovražnik, ki je le padel, utegne se dvigniti, spravljen sovražnik le je rign premagani.

Človeštvo potrebuje najbolj usmiljenja. Pri obredu vzhodne cerkve se sliši neprestano ponavljanje in klicanje: Hospodi, pomiluj, pomiluj. . . Greh je napravljen dolg, dolg se mora poravnati, in dolg je neskončen, ker zadolžitev pri neskončnem Bogu in poplajanje za revnega človeka nemogoče. Preostaja toraj le ena pot — usmiljenje. "Usmili se me," tako je prosil zadolženi hlapec in to je bilo

na mestu, "vse ti povrnem," to je bila pa navadna laž, ker za hlapca nemogoče. Pri grehu, neskončnem dolgu, je odprta le ena pot — pot usmiljenja božjega, in ta pot je vsakemu odprta, ako se le pada na to pot.

Evangelij te nedelje prikazuje usmiljenje božje v najlepši luči. Slepec ob potu sliši šum nimoidočih. Kdo gre? Jezus iz Nazareta. Na ves glas začne klicati: sin Davidov, usmili se me! Apostoli, ljudje, kakšni so pri usmiljenju? Tiho, sikajo, ne deri se tako! Vsi smo podobni apostolom, sami radi ne kličemo po usmiljenju, niti ne maramo, da bi drugi klicali. Poniževalno, pravijo, nevredno človeka, da bi moledoval za usmiljenje. Ampak druge poti ni. Če nočeš prositi za usmiljenje, pa plačaj dolg greha, ako ga moreš, in plačati ne moreš, ker je dolg neskončen.

Ne tako. Ljudje potrebujejo usmiljenje, pa ga nočejo poznati, Bog ne potrebuje usmiljenja, pa je neskončno usmiljen. Pri tebi je, kako se obrneš!

DANLY

MACHINE SPECIALTIES, INC.

2100 So. 52nd Avenue, Cicero, Ill.
Zglasite se v najemnem uradu

1925 So. 52nd Avenue, 8 A. M. do 6 P. M.

LESTVICA

za doplačevanje naročnine na list "Amer. Slovence" za člano Družbe sv. Družine.

Za dvakratno prejetje Glasila DSD na mesec, plačuje Družba sv. Družine listu "Am. Slovence" po 5/12 mesečno, kar znese letno 60 centov, za vsakega člana v aktivnem ali odraščlem oddelku. Člani v Mladinskem oddelku za list pri DSD ne plačujejo, zato do Glasila DSD niso upravičeni in mladinski člani, dokler ne prestopijo v odrasli oddelek naj se ne upošteva pri doplačevanju naročnine za list. Zastopniki naj se v vsakem slučaju dobro prepričajo in naj upoštevajo samo one, ki so člani odrastlega oddelka, in ki so res do Glasila upravičeni.

Člani DSD imajo za list doplačati tako le:

- Za 1 člana doplačajo letno \$3.35; pollet. \$1.68
- Za 2 člana doplačajo letno 2.70; pollet. 1.35
- Za 3 člana doplačajo letno 2.05; pollet. 1.03
- Za 4 člana doplačajo letno 1.40; pollet. .70
- Za 5 čl. doplačajo letno .75; pollet. .38
- Za 6 čl. doplačajo letno .10; pollet. .05

Za Chicago in inosestvitvo:

- Za 1 člana doplačajo letno \$3.85; pollet. \$1.93
- Za 2 člana doplačajo letno 3.20; pollet. 1.60
- Za 3 člana doplačajo letno 2.55; pollet. 1.28
- Za 4 člana doplačajo letno 1.90; pollet. .95
- Za 5 čl. doplačajo letno 1.25; pollet. .63
- Za 6 čl. doplačajo letno .60; pollet. .30

Za več, kakor šest članov v eni družini se ne dovoljuje popusta pri naročnini.

Član družine se smatra, mož, žena in sinovi in hčere, dokler živijo pod domačo družinsko streho s starši. Oženjeni sinovi in omožene hčere, živeči zase, se smatrajo za družine same zase in ne za člane družin svojih staršev, ki naj bi prišli vpoštev v tej zadevi.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

V Zedinjenih Državah Severne Amerike **Sedež: Joliet, Ill.** Inkorp. v drž. Illinois 14. maja 1915
 Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:
 Častni predsednik: GEORGE STONICH, 403 Mason Ave., Joliet, Ill.
 Predsednik: FRANK TUSHEK, 716 Raub St., Joliet, Illinois
 1. podpredsednik: STEVE J. KOSAR, 4456 No. Kenton Ave., Chicago, Ill.
 2. podpredsednik: KATHRINE BAYUK, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.

Tajnik: FRANK J. WEDIC, 301 Lime Street, Joliet, Illinois
Zapisknik: JOHN NEMANICH, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: JOSEPH KLEPEC, 903 Woodruff Rd., Joliet, Ill.
Duh. vodja: REV. MATTHEW KEBE, 223 - 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: JOSEPH A. ZALAR, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:
 ANDREW GLAVACH, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
 JOSEPH L. DRASLER, 1318 Adams St., North Chicago, Illinois
 JOSEPH JERMAN, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:
 JOSEPH PAVLAKOVICH, 39 Winchell St., Sharpsburg, Pa.
 MARY KOVACICH, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
 JOHN DENSA, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
 Predsednik Atletičnega odseka: GABRIEL DRASLER, 519 - 10th St., Waukegan, Ill.

URADNO GLASILO:
 AMERIKANSKI SLOVENEK, 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jan. 1944 je DSD izplačala svojim članom in članicam in njih dedičem raznih posmrtnih, poškodnih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrtilijona dolarjev.

Društvo za DSD se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav z ne manj kot 8 člani(cami) za odrasli oddelek. Sprejme se vsak katoličan moškega ali ženskega spola v starosti od 16 do 60 let. V mladinski oddelek pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD svojim članom(icam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za razne operacije in poskodnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD je 124.46% solventna; to potrjujejo izvedenci (actuaries). Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD priporoča, da pristopijo v njeno sredo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali ustmeno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.

FINANČNO POROČILO D.S.D. — FINANCIAL REPORT H. F. S.

Od 1. julija do 31. decembra 1944

Dohodki — Receipts:

Preostanek dne 1. julija — Balance	\$127,932.05
Prejeli za smrtninski sklad — Mortuary Fund	6,280.10
Prejeli za poškodninski sklad — Disability Fund	625.30
Prejeli za mladinski sklad — Juvenile Fund	378.88
Prejeli za bolniški sklad — Sick Fund	2,635.80
Prejeli za stroškovni sklad — Expense Fund	1,418.41
Prejeli za konvenčni sklad — Conv. Fund	81.75
Prejeli obresti — Interest	1,415.23
Prodani Bondi — Bonds Sold	37,052.91
Posojilo na certifikate — Policy Loan	50.00
Skupni dohodki — Total Receipts	\$ 49,938.38
Skupaj — Total	\$177,870.43

Stroški — Disbursements:

Izplačili za posmrtnine — Death Claims	2,350.00
Izplačili za oper. in pošk. — Disability Claims	905.00
Izplačili za bolniške podp. — Sick Claims	2,364.00
Plača gl. uradnikov — Officers' Salaries	915.00
Dnevnice in vožnja — Per Diem & Travel	52.02
Za Glasilo — Official Pub.	519.00
Nagrade novih čl. — Comm. New Members	179.17
Zdravniške preiskave — Med. Fees	10.00
Oglasi — Advertisement	56.00
Telefon — Telephone	19.15
Poština — Postage	36.70
Šhramba na banki — Safe Deposit Box	7.20
Tiskovine — Printing	91.00
Uradne potrebščine — Office Supplies	12.11
Fotografi listin — Photostats	5.30
Dnevnice in vožnja gl. uradnikov in delegatov — Per diem & Travel Officers & Delegates	1,341.25
Konvenčna sv. maša — Convention Mass	20.00
Konvenčna dvorana — Convention Hall	50.00
Konvenčni znaki — Convention Badges	14.24
Aktuarska pomoč — Actuary Services	100.00
Najemlnina gl. urada — Rental Home Office	60.00
Dozorele obresti — Accrued Interest	173.76
Kupili Bonde — Bond Purchases	36,138.80
Skupni stroški — Total Disbursements	\$ 45,399.50
Skupaj — Total	\$132,470.93
Razlika v bondih — Diff. in Par Book Value Bonds	1,439.68
Preostanek — Balance	\$131,031.27

Razporedba promocijskega — Investments:

North Bergen, N. Jersey Gen. Obl.	3 3/4%	\$ 5,000.00
City of New York Sch. Dist.	3 3/4%	5,000.00
City of Royal Oak, Mich. Ref.	3 3/4%	5,000.00
County of Dakota, Neb. Ref.	2 1/2%	5,000.00
Puerto Rico, Water Ref.	3 3/4%	5,000.00
Lower Colo. River Auth.	3 1/2%	5,000.00
County of Charleston Ref.	2 3/4%	5,000.00
City of Lincoln Prk. Sch. Dist.	3%	5,000.00
Salt River Project	3 1/4%	5,000.00
The Brooklyn Gas Co.	4%	5,000.00
The Greyhound Corp.	3%	5,000.00
Collins Radio Corp.	3 1/4%	5,000.00
Southern Ill. Missouri Bridge	4%	3,000.00
Illinois Cent. R. R.	5%	1,000.00
North Shore Gas Co.	3 1/2%	1,000.00
U. S. Defense Bonds, Ser. E & F		25,000.00

FEBRUARSKA STEVILKA "NOVEGA SVETA"

Ta tekoči teden bo izšla februarska številka "Novega Sveta", s sledečo vsebino:
 "KLERIKALIZEM" (uvodni članek). — "PREGLED" (političnih dogodkov). — P. Bogomil Trampuš: "VIHAR" (pesem). — Dr. D. Doktorič: "DOBRA SV. CIRILA IN METODA" (zgodovinski opis). — J. M. Trunk: "STRAHOVI IN DUHOVI NA LOVU" (lovska črtica). — Iv. Zorman: "POTA" (pesem). — Dr. J. L. Zaplotnik: "BERNARD LOČNIKAR" (življenjski opis). — J. M. Trunk: "TIHE URE — IZBEGAVANJA" (premišljanja). — "DR. MATTHEW SETNICAR" (življenjski opis). — I. Sašelj: "DOLLENJSKI PREGOVORI IN REKI". — "SLOVENSKI PIJONIR" (zgodovinsko opisovanje Slovencev v West Allisu, Wis.). — Dr. J. L. Zaplotnik: "Dodatek k ŽIVLJENJEPISU G. RUDE POTOČNIKA". — "DOM IN ZDRAVJE" (nasveti za gospodinjstvo in zdravje). — "ZASMEH IN ZABAVO". — Z. O.: "NEVESTA Z MILIJONI" (zanimiv roman).
 Družinski mesečnik "NOVI SVET" izide vsak mesec razen v mesecu avgustu okrog 15. dneva v mesecu. Vsaka številka je napolnjena z zanimivo vsebino. "NOVI SVET" stane letno samo \$2.00. Za Kanado in ostalo inozemstvo \$3.00. Naročnino je poslani na Upravo "NOVI SVET", 1849 W. Cermak Rd., Chicago 8, Illinois.

U. S. Treasury Bonds	2 1/4%	3,000.00
Federal Savings & Loan	3%	2,000.00
U. S. Postal Savings	2%	1,500.00
City of Joliet Impr. Bonds	6%	3,459.00
City of Rockdale, Impr. Bonds	6%	5,900.00
City of Lockport, Impr. Bonds	5%	500.00
Calumet City, Impr. Bonds	6%	837.08
Policy Loans	6%	200.00
Mortgages	5%	10,900.00
Checking Accounts		12,735.19
Skupaj — Total		\$131,031.27

Nabrani asesment še ne poslani na gl. urad — Dues collected, not yet received 1,277.57
 Članstvo dolguje — Due from members 1,024.18
 Dozorele in dočene obresti — Int. due and accrued 1,629.84
 Inventar premičnega premoženja — Inventory 750.00
 Skupaj — Total \$135,712.86
 Neizplačene posmrtnine — Unpaid death claims 1,313.00
 Skupno premoženje — Total Assets \$134,399.86

Nadzornemu odboru bratsko predloženo na letni seji dne 25. januarja 1945.

Respectfully submitted to the Board of Trustees this 25th day of January, 1945.

GEORGE STONICH, predsednik — President
 FRANK J. WEDIC, tajnik — Secretary
 JOSEPH KLEPEC, blagajnik — Treasurer

S tem se potrjuje, da smo pregledali knjige tajnika in blagajnika, ter vse listine in posojila Družbe. Našli smo, da se vse popolnoma strinja, in da je vse v najboljšem redu.
 This is to certify that we examined the books of the Secretary and Treasurer, also all Society documents and investments, and found everything to correspond and in order according to our best belief.

ANDREW GLAVACH, 1. nadzornik — Trustee
 JOSEPH L. DRASLER Jr., 2. nadzornik — Trustee
 JOSEPH JERMAN, 3. nadzornik — Trustee

Subscribed and sworn to before me this 25th day of January, 1945.
 (SEAL) ANTON NEMANICH, Notary Public
 My commission expires June 10, 1945.

DRUŠTVO SV. DRUZINE, ŠT. 11 DSD

Pittsburgh, Pa.

Členstvo! Vsi ste vabljeni na našo redno mesečno sejo, katere se vrši v nedeljo 11. feb. ob 9:30 dopoldne v Slov. Domu soba 11.

Kateri še niste prejeli novih poskodninskih listin, jih dobite na tej seji. Kdor hoče biti zavarovan za vse poskodbne in operacije, za katere DSD izplačuje, bo tudi plačeval 10c več mesečno, kdor pa ne mara podpora za poskodbne, pa bo plačeval 10c manj kot je dosedaj. Pomnite pa, da v slučaju kake poskodbne in nesreče ne bo Družba dajala nikakih milodarov onim, kateri niso zavarovani v poskodninskem skladu. Poprej so bili vedno izgovori, da če bi pri DSD vpeljali več podpor za poskodbne, bi tudi plačevali tozadevne asesmente. Sedaj jih pa imate, in upamo, da ne bo niti eden član(ica) našega društva, kateri bi ne bil zavarovan v poskodninskem skladu DSD.

Pri pittsburski Sv. Družini imate najboljšo ugodnost biti zavarovani z najmanjšimi mesečnimi prispevki, ker pri nas ne pobiramo posebnih naklad za društvene stroške. Vaš odbor se je tako globoko ponizal pri svoji plači, da je dal vam priliko biti zavarovanim nampram vsem nezgodam za najmanjše asesmente. Zatoraj je vaša dolžnost, da sodelujete s svojim odborom, kateri se žrtvuje ne za plačo ampak za korist vas vseh. Naprošeni ste tudi, da pridobite vsak in vsaka novih članov(ic) v odrasli in mladinski oddelek DSD.

Vse članstvo pozdravlja
 Tajnik.

HOLY FAMILY LADIES LEAGUE

Joliet, Ill.

Nite of January 31, 1945

TEAM STANDINGS

	Won	Lost
Vice-Presidents	34	23
Presidents	28	29
Treasurers	26	31
Secretaries	26	31

INDIVIDUAL STANDINGS

	Games	Series	Aver. ages
1. D. Wedic	57	9080	159.17
2. M. Jamnik	57	8528	149.35
3. L. Cagnon	57	8151	143.00
4. J. Zinser	57	8142	142.48
5. D. Riblon	54	7635	141.21
6. J. Bambić	51	6895	135.10
7. E. Franzen	60	8077	134.37
8. V. Pellegrini	9	1178	130.08
9. C. Garbin	54	6962	128.50
10. Jo Cirrencione	54	6848	126.44
11. E. Zinser	54	6743	124.47
12. N. Cirrencione	60	7447	124.07
13. F. Leonard	60	7408	123.28
14. F. Manno	57	6672	116.03
15. M. Foster	55	6208	112.48
16. A. Verschuur	9	832	92.04

Subs:
 1. Jo Vancas 30 4425 147.15
 2. M. Berrong 3 389 123.00
 3. Kay Despo 1 45 4824 107.09

High Games
 1. Dolores Wedic, Pres 248
 2. Marge Jamnik, V. Pres 229

High Series
 1. Dolores Wedic, Pres. 558
 2. Lorena Cagnon, Treas. 538

High Team Series
 1. Vice-Presidents 1714
 2. Treasurers 1713
 Vice-Presidents 1713

YOUR REPORTER.

DR. H. M. LANCASTER
 Dentist

2159 West Cermak Road
 Telefon Canal 3817
 (ogel Leavitt St.)
 CHICAGO, ILL.

KDAJ JE PES NAJVEČ VREDEN

Neka Mr. in Mrs. Raymond F. Brown iz Rochester, N. Y., imata majhnega belega psička, ki ga kličeja "Iskra". Da je pes,

lahko veliko vreden, o tem ne bomo razpravljali. Ali ta psiček je bil nekaj časa še prav poseben dragocen. Požrl je namreč poročni prstan in demantni prstan svoje gospe. Demantni prstan sam je bil vreden \$1,000.

Seveda so mu morali dati nekakšne medicine, da sta tista dva prstana spet prišla iz njega. Kakor hitro se je to zgodilo, je bil psiček spet veliko manj vreden, toda pomislite, kako srečna je bila njegova gospa!

VELIKA "VICTORY" KAMPANJA

'Amerikanskega Slovenca'
 trajata od 1. februarja do 15. aprila 1945

POSEBNA NAGRADA ZA VSE STARE IN NOVE NAROČNIKE JE VELIKI PRAKTIČNI "GLOBALNI ZEMLJEVID"
 dobi ga vsakdo, ki bo tekom te kampanje plačal celoletno naročnino. Polletne naročnine ne pridejo v upoštevek.

POSEBNE NAGRADE ZA NOVE NAROČNIKE
 Za one, ki bodo listu "Amer. Slovenec" pridobili tekom te kampanje nove naročnike, pa so razpisane posebne nagrade.
NAGRADE SO SLOVENSKE GRAMOFONSKA PLOŠČE:
 ZA ENO CELOLETNO ALI DVE POLLETNI NOVI NAROČNINI DOBI VSAKDO, ki jih pridobi sledeče tri slovenske 10 palčne gramofonske plošče:
 Štev. 23025 "PO JEZERU BLIZ TRIGLAVA"
 "OH, OH URA ŽE BIJE"
 Štev. 23028 "VSI SO PRIHAJALI"
 "MLINAR"
 Štev. 23027 "MENE PA GLAVA BOLI"
 "PA KAJ TO MORA BITI"

ZA DVE NOVI CELOLETNI ALI PA ŠTIRI POLETNE NOVE NAROČNINE, pa dobi vsakdo ki jih dobi, DVE dvanajst palčni plošči in ENO deset palčno ploščo, kakor spodaj navedeno:
 Štev. 73001 "ZLATA POROKA", 1. in 2. del. (12 palcev)
 Štev. 73002 "KADAR IMAJO VSI JOŽETI GOD" (12 palcev)
 "BOTRINJA"
 Štev. 23026 "POBIČ SEM STAR SE LE 18 LET" (10 palcev)
 "JURIJ BENKO, VZEMI LENKO"

Poleg teh treh plošč za dve novi celoletni naročniki ali štiri nove polletne, dobi vsakdo še lepo povestno knjigo "ENA BOŽIJSKI CVETK".

Vse te tu določene nagrade pa veljajo samo dokler zaloga trajata teh določenih predmetov. V slučaju, da med kampanjo en ali drugi teh določenih predmetov poide, si Uprava pridržuje pravico ukiniti te nagrade, ali pa jih nadomestiti s kakim drugim predmetom iste vrednosti, ki bo na razpolago.

Zato kdor želi te nagrade naj pohiti z agitacijo, dokler so predmeti na roki.
GENERALNE VOLITVE MARŠALA ALI KRALJICE
 Da bo pa ta velika "VICTORY" KAMPANJA imela tudi kaj življenja v sebi, komo v tem času izvolili tudi novega MARŠALA ali KRALJICO vseh naročnikov "AM. SLOVENCA". Tekom teh volitev bo imel vsak naročnik "Am. Slovenca" star ali nov pravico voliti. Glasove bo šlo po sledečem določili:
VSAK DOLAR, ki bo v tem času plačan za stare obnovitvene naročnine, bo štel 100 glasov.
VSAK DOLAR, ki bo v tem času plačan za nove naročnine, pa bo štel 5,000 glasov.
 Kandidata more prijaviti vsak. Tudi lahko se vsak sam prijavi. Pogoj je, da s prijavo mora poslati eno novo naročnino, zase, ali za drugega in z naročnino tudi seveda plačilo za naročnino. Brez nove naročnine ne more nihče prijavit, ne postati kandidat. Po prejemu prijave in z islo vsaj ene nove naročnine, ki mora biti plačana, Uprava lista objavi ime kandidata in število glasov, ki jih s tem dobil, po zgoraj določenem redu.
 Novim naročnikom se smatra vsakdo, ki ni bil naročen na "Am. Slovenec" vsaj šest mesecev pred prejemom njegove naročnine.
 Tisti KANDIDAT (TINJA), ki bo dobil(a) tekom te kampanje od 1. februarja pa do 15. aprila 1945 najvišje število glasov, bo izvoljen če možki za častnega MARŠALA, če pa ženska pa za častno KRALJICO vseh naročnikov "Am. Slovenca".
 Zraven tega bo dobil(a) častno diplomu v pozlačnem okvirju, kot glavno nagrado te kampanje.
 Tisti, ki bo dobil drugo najvišje število glasov tekom te kampanje, bo izvoljen za častnega PODMARŠALA, če ženska pa za častno PODKRALJICO vseh naročnikov "Am. Slovenca".
 Tisti, ki bo dobil tretje najvišje število glasov tekom te kampanje, bo izvoljen za drugega častnega PODMARŠALA, če ženska, pa za drugo častno PODKRALJICO vseh naročnikov "Am. Slovenca". Zraven dobita drugi in tretji glavni zmagovalci lepo častno spominsko diplomu kot kampanjsko nagrado.
 Za slučaj, da v tej tekmici dobita dva enako število glasov, sta oba upravičena do častnega določena titelna in enake nagrade.
 V kakem morebitnem sporu ali pomoti si Uprava pridržuje pravico razsodbe.
 Z vsako naročnino, predno je mogoče isto upoštevati, mora Uprava sprejeti plačilo za isto, drugače ne pride v upoštevek.
 Imena kandidatov bodo objavljena v "Am. Slovencu".
 Vse pošiljave in naročnine naslovite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West Cermak Road, Chicago 8, Illinois

NA NOGE VSI, NA DELO ZA NOVI MI NAROČNIKI!

Dušica - Rožamarija

— Agnes Günther —

"Sama si je to zadala, zdaj pa hoče vse na druge zvaliti. Izpustite me vendar, gospod grof! Jaz sem velika reva brez vsake zaščite . . . Gospod grof bi ne smeli tako ravnavati . . . Otrok prav zares ni normalen! Vidi mrtve ljudi, ko vendar ni duhov in je neomikano, če dandanes kdo v nje veruje."

"Potem pa kar z menoj k sodniku! Ta ima sobo za omikance in neomikance. Tam boste lahko prav dolgo sedeli v vaši rožnati bluzi, dokler gospodje vsega ne opravijo. Gospodje bodo vse razčistili. — Morebiti pa hočete rajši ponoviti pred menoj tele besede: 'Izjavljam, da sem neopravičeno zahtevala od princeze častno besedo ter ji isto vračam!'"

"Moj Bog, moj Bog! Kako po nedolžnem sem se zapletla v to zadevo! Privolim v vse, samo izpustite me! —"

Ze je gospodična zopet sama v dolbini polzastega stopnišča. Harro pa govori z gospodom dvornim svetnikom: "Gospod dvorni svetnik, blagovolite brž pregledati princeso! Deklica je pri njej. Gospodična Braun je neuporabna, poslal sem jo spat..."

In znova sedita knez in grof Thorstein skupaj, toda tokrat okoli mizne plosče, ki je tako bogata na spominih. Iz notranjosti pa se čuje stokanje. Presunljivi otroški kriki! Knezu je od groze obraz skoraj zavisel. —

"To je vendar strahotno, Thorstein! Saj ostanete čez noč pri nas! Kako so me te ženske izdale in prodale! Ta Angležinja! S polovico njenih čednosti bi lahko preskrbel deklško sirotišnico!"

Zdaj se prikaže ves zardel dvorni svetnik ter namigne Harro: "Vstopite, prosim! Otrok je še vedno nemiren."

Dočim je sedel Harro z Babeto ob otroški postelji, je gospod dvorni svetnik poročal prestrašenemu očetu. Zelo mučno je bilo zdravniku to poročanje. V svoje opravičilo je navedel, da se je moral v zadnjem času boriti zoper škrlatinko, ki je razsajala v neki gozdni vasi. V grad ni zahajal, ker ga niso klicali. Danes zjutraj je videl malčico le za trenutek . . .

Dušica, ki je doslej tako trdovratno molčala, hoče zdaj vse povedati. Močno ji utripnje srčece, ko pripoveduje svojemu prijatelju:

"Ako človek ne more spati, mora jemati obkladke. In gospodična Braun se me je dotaknila, jaz pa sem zakričala: prevroče je. Ker pa navadno toliko kričim, ni odvzela obkladke. Ležalo je na meni kot žgoča krogla. Hudo sem se jokala in gospodična Braun tudi, veš, zaradi Karla. Če bi namreč jaz to povedala bo ona morala iz službe in Karl bi se ne poročil ž njo. In nikdar, prav nikdar več bi ne dobila moža. Tudi s plišem prevlečene zofe bi ne dobila, dokler bi ne postala stara in imela nagubano čelo. Morala bi se ukvarjati s tujimi otroki in se pustiti jeziti od vzgojiteljic in gospodičen. Če Karla ne dobi, bi morala enostavno umreti ali pa iti v vodo. Kadar bi jo potegnili iz vode bi ji morali zlomiti kosti, ker bi je ne mogli položiti v krsto, kakor pri ključavničarjevem Fricu. O, Harro, če bi hila jaz kriva, da bi ubogi gospodični Braun zlomili kosti! In zato sem se obvezala, da tega nikdar ne izdam. Ker mi pa ni hotela verjeti, sem ji dala častno besedo. — Mi Brauneckerji imamo vsi častno besedo, čeprav smo še majhni in še nismo birmani. Nato je postala dobre volje in tudi jaz sem bila vesela. Ona je rekla: To bo kmalu zopet bolje. Miss Whart pa je izvedela, da me gospodična ni okopala in morala je to storiti. Zato pa ni moglo biti bolje. Najmanj sem smela to povedati gospodu dvornemu svetniku in morala sem ga nalagati. To je pač v zvezi s častno besedo. Kaj ne, Harro, gospodična Braun ne bo primorana iti v vodo?"

"Nikdar! Rožnata bluzica ostane suha, to ti obljubljam, dušica! Ti si držala častno

besedo in si pristna. In ko bi za to vedel gospod z mečem, bi pred teboj salutiral, tako pristna si. Zdaj pa le mirno zaspi!"

"In očetu povej, da ne lažem. To storim le tedaj, kadar mi drugega ne preostaja." Zdaj se dotakne nekdo njegovega rame. Bil je knez, ki se je bil tiho približal posteljici, v kateri leži njegov otrok, obdan z zlatimi kodri. Rdečelična lutka, ki je dušici tako slična, leži poleg nje.

"Pridite z menoj, grof Thorstein! Kaj porečete k temu? Srce mi poka, če pomislim, kako so me goljufale te vražje ženske. Kaj čudo, če jim je pobegnili. Meni se pa tudi ni zaupala!"

"V učni sobi sta. Knez stopa počasi gor in dol, nadaljuje:

"Vam se je otrok zaupal!"

"Presvetli, meni se tudi ni zaupal, zaradi dane častne besede ne."

"Ali je ta zadeva s tem v zvezi?"

"Da. In zaradi častne besede se je pustil dnevno mučiti." In Harro pripoveduje prsluškujočemu očetu zgodbo uboge dušice. Ko podaje očetu sliko njegove malčice, se mu močno dozdeva, da se pojavlja v knezovih očeh rosen sijaj.

"Tako torej gledate vi mojo malčico! Toda vi še ne veste vsega."

"Prepričan sem sam, da bo dušica imela še marsikatero skrivnost."

"Ali ste bili vedno tolik prijatelj otrok?"

"Razumem tole majhno gospodo bolj nego odraslo. Našla sva se pa tudi v posebni uri, ko sva oba iskala Božička. Jaz sem se bil v poslednjih letih malce sprl s svojo dušo. In otrok! . . . Obdaja ga je neka sapica . . . Morebiti ker je še tako majhen, nežen in osamel . . . Ta sapica prihaja od tam, kjer so skrivnosti doma."

Zunaj v zimsko noči šumi lipa . . . Harro sedi in gleda v noč. Svoje prodirne oči ima uprte v temo. Obdaja ga dih zamaknjena in odtujenosti. Kar začuti, da se ga je dotaknil knez, ki ga zaprosi, naj mu pomaga pri njegovi ubogi, zapuščeni malčici, dokler ne dobi znova matere. —

III. Častna dvorana.

Naslednjega jutra so v gradu z veliko naglico polnili kovčge. Četudi se je Miss Whart sklicevala na angleškega poslanika, sta vendar že v vlaklu ob desetih vozila prtljago dva težko obložena voza. — Šivilja Rozika je sedela ob posteljici malčice. — Harro pa se je bil zopet izgubil v svojih razvalinah, odkoder se ne prikaže več, dokler ga ne pokličejo. Jutro namreč ni noč in on noče vzbuditi domneve, da se smatra za nujno potrebnega. Čaka ga pa tudi obilo dela. Toda vsi svitki in tapetni osnutki so izginili. — — —

Harro sam stoji pred svojim stajalom in če se slučajno ozre na svojo roko, ga ošine rdeči žarek iz njegovega prstana. Očetov pečatni prstan je bil v Berlinu odlozil, ker ni bil več prikladen njegovim novim življenjskim okoliščinam. — Ako človek ni vaju prstana in ako mnogo dela z rokami, tedaj mu povzročata takle prstan nekam čuden občutek. Ne more si kaj, da bi ga ne pogledal ter mislil na stari izrek, katerega nosi. Ali je bil mož, ki je nosil ta prstan, že res tako obračunal z življenjem? Ta rdeči žar ga moti pri delu! — Tapete je že opustil. — Tako neizrečeno svečano mu je pri srcu in njegovo delo je tako vsakdanje. Saj tudi on zasluži praznik, so morali svitki s tapetami v kot. Branili so se sicer, češ da ne bodo pravočasno dovršeni. Toda vse jim, ni nič pomagalo. Morali so v kot. Harro že dolgo ni več slikal. Odkar mu je društvo umetnikov vrnilo njegovo zadnjo sliko, ki leži še v zaboji, ni vzel več čopiča v roke.

(Dalje prihodnjik)

druga važnosti na vrsti. Bavijo se pa tudi v vprašanem, kako naj po zmagi ohranijo priborjen mir, za katerega se zdaj te-
po in žrtvujejo. Razne razmejitve bodo prepustili poznejšim rešitvam.

Padla pa bo skoro gotovo neka rešitev glede Jugoslavije, omenjajo poročila. Spor med kraljem Petrom in maršalom Titom mora končati, vsaj Churchill tako zahteva. Morda ta odločitev pokaže, kakšna usoda je določena za Jugoslavijo.

V blag spomin

ČETIRTE OBLETNICE SMRTI

naše ljubljene hčere in sestri

SYLVIA MARSEL

ki nas je za vedno zapustil 10. februarja 1941.

Štiri leta so pretekla, odkar nebeski ušivši raj. Bolj živ spomin je naš na tebe, kot bil v začetku je kedaj.

Sladkosti več v spominu sije, so lahka naša pota vsa, z radostjo večjo srce bije, kot prej v življenju kdaj nam je.

Ko svet trepeče, od grozote, pri Bogu Ti se veselili. Zdaj tudi brata so Ti vzeli, tako sva z mamjo čisto sama.

Daj, prosil Sylvija Boga, da bi nekot v nebeskem raji veselil zopet so sestali in večno vsi bili tam doma.

Žalujoci ostali:

JOSEPH in MARY MARSEL, starši; RAY, brat.

Ottawa, Illinois, dne 9. februarja 1945.

V blag spomin

PRVE OBLETNICE SMRTI

našega ljubega soproga in očeta

ANTON HREN

ki nas je za vedno zapustil 9. februarja 1944.

Eno dolgo leto je minulo, odkar si zapustil nas, a spomin na Tebe in ljubezen do Tebe nam ne preneha poprej, dokler se ne združimo tam, kje ni ločitve več.

V grobu hladnem mirno spavaj, rešen truda in skrbi, ljubi mož in drugi oče, večna luč naj sveti Tili

Žalujoci ostali:

JOSEPHINE HREN, soproga; ANTON, JOSEPH in LOUIS, sinovi in njih družine.

Milwaukee, Wis., dne 9. februarja 1945.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD
V CHICAGI

LOUIS J. ZEFRAN

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in šenitovanja.—Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno.—CENE ZMERNE.

DR. FRANK T. GRILL

ZDRAVNIK in KIRURG

Stanuje in ordinira na:

1858 W. Cermak Rd., -- Chicago, Illinois

od 2 do 4 popoldne in od 7 do 9 zvečer. — Ob sredah in ob nedeljah po dogovoru.

Telefon v uradu in v stanovanju CANAL 4955

Pisano polje

J. M. Trunk

Tito, Tito . . . well, zdaj je na konju, nič ne pomaga. Trdijo, da je s Stalinom vred — realist. Ni štoknil Srbov, da si je bilo hudo tudi med njimi, priznal je njihov ljubezen do domovine, svobode, omenil, da bo Beograd glavno mesto nove Jugoslavije. S tem je podprl srbski narodni ponos, podprl nekaj dobrega velesrbstva, ne čaršijskega in žaklarskega velesrbstva, ki je pognalo Jugoslavijo v propad.

Zagrizenost ni nobena gorečnost, ni navdušenje, in naj gre pri tem za najbolj idealno, najboljšo, pravično in objektivno resnično zadevo. Kdor postane zagrizen, izgubi mentalno ravnotežje. Posledica je, da je piker, osast, nestrpen, strupen, grob, neotesan, fanatičen, sirov, krut, barbaričen, ako pride do neke moči in se more znositi nad kom, ki mu noče v vsem le kimati. To se opazuje ne le na verskem polju, kjer postane zagrizenost v fanatizmu najgrša prikazen v družbi, na vseh poljih medsebojnega udejstvovanja je tako. Navadno se neki navidezni gorečnosti pridruži še vse kaj drugega, in ker je vsak na dnu tudi sebičen, vidi le sebe in svoje interese, in če se ta sebičnost ne zajezi ob pravem času in pravi meri, se gorečnost izpremeni v nestrpnost, fanatizem. Take prikazi izrazuje neko reklo, ki se nanaša sicer le na versko stran, pa velja in vseh poljih družabnega udejstvovanja. To reklo je: Non propter Jesum, propter esum — ne gre za Jezusa in njegove interese, gre za kruh, zaslužek, službo, napredovanje, toraj gre za lastne in večinoma sebične interese.

Nekdo pride v dotiko z "ministrom." To je velika "zverina." ko prej kaj takega še nikoli ni bilo. Minister in kar on zastopa je lahko O.K., ampak drugemu zaide taka ministerska roba v glavo, da sliši prav nebesko muziko za — se, za lastne interese. Saj lahko po taki ministerski "zverini" še on nekaj postane, in za človeka ni mere, ako ga kaj takega "prime." Če se mu kdo na ta ali drugi način ustavlja, začne okoli sebe udrihati kakor besen, postane nestrpen, fanatičen, zagrizen, grob, sirov, neotesan, ker mu pri napredovanju za dosego njegovih interesov pada krona raz glava. Upije, da mu gre za načela, za stvar, pa mu gre le za lastno osebnost.

To se pojavlja na vseh poljih, in v tem je korenina tiste-ga grdega fanatizma, ki se odeva v plašč navdušenja, pa je vse navdušenje le stikanje za lastnimi interesi. Načela postanejo — skleda, korito.

Ivan Belec iz tistih dni je bajje postavil slovanstvo nad cerkev, in kaj takega se doga-ja še danes gori v Leadvillu. Uff, uff! . . . hudo grešna roba. "Zanimivo in — poučno." Se poznamo! Če je I. Belec tako delal, mu je Bog grehe odpustil, ampak preveč poučno ni, če kak fajmošter tako dela. Don't worry.

ONE A DAY

VITAMIN TABLETS

THINK of it! Your minimum daily requirements of A and D Vitamins or of B Complex Vitamins, in one pleasant tablet. Remember the name ONE-A-DAY (brand) Vitamin Tablets.

DR. MILES' NERVINE

DO TENSE nerves make you Wretched, Grumpy, Restless? Dr. Miles' Nervine helps to lessen Nervous Tension. Get it at your drug store. Read directions and use only as directed.

Alka-Seltzer

When you have Headaches, Stomach Aches, or Indigestion, try Alka-Seltzer. It's the only one that really works. Get it at your drug store.

PAIN

PULLS YOU DOWN

NOW, more than ever, you want to stay on the job and do your full share of the work which must be done. Headache, Muscular Pains, Simple Neuralgia, Functional Monthly Pains slow you down, interfere with your work, spoil your fun. Have you ever tried

DR. MILES' Anti-Pain Pills

when any of these common pains have made you miserable? Dr. Miles' Anti-Pain Pills are pleasant to take, and prompt in action. They do not upset the stomach or make you constipated. A single tablet usually brings relief. Dr. Miles' Anti-Pain Pills are compounded under the supervision of competent chemists. Get Dr. Miles' Anti-Pain Pills at your drug store. Regular package 25¢, Economy package \$1.00. Read directions and take only as directed.

IZSEL JE

VELIKI ANGLESKO-SLOVENSKI Besednjak

ki ga je spisal in izdal

DR. F. J. KERN

To je najpopolnejši angleško-slovenski besednjak z angleško izgovarjavo. Po tem besednjaku so popravevali. Zdaj je besednjak na razpolago.

STANE S POŠTINO \$5.00

kar je poslati s naročilom. Tisti, ki ga želijo dobiti, naj tako pišejo penj na naslov:

KNJIGARNA AM. SLOVENEK

1849 W. Cermak Road, Chicago 8, Illinois